

ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสองปี 2557

Social Situation and Outlook

ประเด็นหลัก

- การจ้างงานลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 2.8 อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.0 เนื่องจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจทำให้ผู้ประกอบการชะลอการจ้างงาน และภาวะภัยแล้งทำให้การจ้างงานภาคเกษตรลดลง แรงงานมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 44.3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และรายได้ที่หักเงินเฟ้อยังเพิ่มขึ้น
- การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี รวมถึงความรู้ประวัติศาสตร์ไทย และการพัฒนาคุณลักษณะคนไทยเพื่อสร้างสรรค์ประเทศให้เข้มแข็ง ด้วยการทบทวนการปลูกฝังเรื่องหน้าที่พลเมืองควบคู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทย ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีจิตสำนึกความรับผิดชอบเห็นประโยชน์ของประเทศชาติ พร้อมเสริมสร้างค่านิยมของคนไทยที่พึงประสงค์
- คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญโดยเฉพาะคดีความรุนแรงทางเพศมีแนวโน้มของความรุนแรงมากขึ้นในสังคมไทย สถานการณ์ปัญหายาเสพติดยังคงมีสัดส่วนมากที่สุดของคดีอาญารวม จึงต้องมีการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจรเพื่อสร้างความมั่นคงทางสังคม
- การเกิดอุบัติเหตุรถตู้สาธารณะที่ยังคงเกิดมากกว่ารถโดยสารประเภทอื่น จึงต้องเร่งรัดจัดระเบียบรถตู้โดยสารสาธารณะและรถจักรยานยนต์สาธารณะ พร้อมทั้งเพิ่มมาตรการความปลอดภัยมากขึ้น รวมทั้งริเริ่มขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาคดีอุบัติเหตุจากการใช้ความเร็วโดยทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง
- สถานการณ์ด้านการค้ามนุษย์ ประเทศไทยได้รับการประเมินต่ำสุดอยู่ในระดับกลุ่มที่ 3 โดยถูกระบุว่ามีสถานการณ์การค้ามนุษย์ในระดับรุนแรง และไม่มีแนวโน้มในการรับมือกับสถานการณ์การค้ามนุษย์
- การแสวงหาผลประโยชน์จากการตั้งครุฑแทน (อัมบุญ) เชิงพาณิชย์โดยใช้ช่องทางบริการทางการแพทย์ในทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมีมากขึ้น จำเป็นต้องมีกรณีศึกษาการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับตั้งครุฑแทนทั้งระบบ และเข้มงวดในการควบคุมสื่อออนไลน์เพื่อมิให้เป็นช่องทางนำไปสู่ธุรกิจรับจ้างตั้งครุฑหรืออัมบุญเชิงพาณิชย์

บทความพิเศษเรื่อง

“เด็กปฐมวัย...จุดเริ่มต้นการพัฒนาตามช่วงวัย”

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาการสูงถ้าได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้อง ทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพสำหรับประเทศไทย การพัฒนาเด็กยังประสบปัญหาทั้งด้านภาวะทุพโภชนาการและด้านสติปัญญา ในระดับบุคคลจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ในระดับภาพรวมของประเทศเป็นข้อจำกัดในการยกระดับทุนมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญและมีแนวทาง มาตรการเพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นรากฐานการพัฒนาเมื่อเติบโตสู่วัยเรียนและวัยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สารบัญ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ	1
บทความพิเศษ	22

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

- การจ้างงานลดลงร้อยละ 2.8 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 1.0 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับร้อยละ 0.74 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว แรงงานมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 44.3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่หักด้วยเงินเฟ้อแล้วเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีที่แล้วร้อยละ 9.8
- การสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยด้วยการทบทวนการปลูกฝังเรื่องหน้าที่พลเมืองควบคู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทยและโลก ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์มีจิตสำนึกความรับผิดชอบเห็นประโยชน์ของประเทศชาติ พร้อมทั้งบรรจุนิยามของคนไทย 12 ประการตามนโยบายหัวหน้า คสช. ไปสู่การปฏิบัติให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 25.8 แต่ยังคงเฝ้าระวังโรคที่แพร่ระบาดในช่วงฤดูฝนซึ่งพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้น ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ และโรคมือ เท้า ปาก
- มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 28.9 ของประชากร 6 ปีขึ้นไป โดยใช้ผ่านสมาร์ตโฟนและคอมพิวเตอร์พกพาเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ใช้ร้อยละ 70 เพื่อการบันเทิงและการติดต่อสื่อสาร ขณะที่การทำธุรกรรมทางการเงิน การซื้อขายสินค้าเพิ่มขึ้น แต่ยังมีปัญหาการหลอกลวง สื่อบริการและการดูแลไม่ให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสม จำเป็นต้องให้ความรู้ กำกับดูแลและใช้อย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันและลดปัญหาที่เกิดขึ้น
- คดีอาญาโดยรวมลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 12.6 ขณะที่ปัจจุบันคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญโดยเฉพาะคดีชีวิตร่างกายและเพศมีแนวโน้มของความรุนแรงมากขึ้น การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจรเพื่อสร้างความมั่นคงทางสังคมทั้งด้านการปราบปราม การบำบัดรักษา การป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกัน ยังต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 แต่จำนวนผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 17.9 สาเหตุจากการขับเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ขณะที่การเกิดอุบัติเหตุจากรถตู้สาธารณะมีสถิติการเกิดอุบัติเหตุสูงกว่ารถโดยสารประเภทอื่น จึงต้องมีการจัดระเบียบรถตู้สาธารณะอย่างจริงจังต่อเนื่อง รวมทั้งริเริ่มขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจากการใช้ความเร็วในทุกภาคส่วน
- การค้ามนุษย์ประเทศไทยได้รับการประเมินต่ำสุดอยู่ในระดับกลุ่มที่ 3 โดยถูกระบุว่ามีสถานการณ์การค้ามนุษย์ในระดับรุนแรง และไม่มีแนวโน้มในการรับมือกับสถานการณ์การค้ามนุษย์
- การแสวงหาผลประโยชน์จากการตั้งครุฑแทน (อัมบุญ) เชิงพาณิชย์โดยใช้ช่องทางบริการทางการแพทย์ในทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมีมากขึ้นจำเป็นต้องมีการผลักดันการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการรับตั้งครุฑแทนทั้งระบบ และเข้มงวดในการควบคุมสื่อออนไลน์เพื่อมิให้เป็นช่องทางนำไปสู่ธุรกิจรับจ้างตั้งครุฑหรืออัมบุญเชิงพาณิชย์
- ปัญหาขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2556 พบขยะมูลฝอย 26.8 ล้านตันเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 8.5 อัตราการผลิตขยะเพิ่มขึ้นจาก 1.03 กิโลกรัมต่อคนต่อวันในปี 2551 เป็น 1.15 กิโลกรัมต่อคนต่อวันในปี 2556 โดยสามารถกำจัดขยะอย่างถูกต้องเพียงร้อยละ 26.9 ซึ่งยังต้องการระบบการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ตาราง1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสอง ปี 2557

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)						การเปลี่ยนแปลง (%YOY)							
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
กำลังแรงงานรวม	39.4	39.1	39.5	39.5	39.4	38.5	38.4	-0.1	1.0	0.7	-0.9	-1.0	-1.7	-2.6
1. ผู้มีงานทำ	38.9	38.5	38.9	39.1	39.1	37.8	37.8	-0.1	1.3	0.9	-1.2	-1.3	-1.8	-2.8
(การทำงานต่ำกว่าระดับ)*	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	-3.2	11.6	-26.9	8.6	-2.7	-29.4	-7.0
1.1 ภาคเกษตร	15.4	13.9	15.1	16.4	16.3	12.0	12.4	-0.2	1.2	0.5	-1.7	-0.4	-13.7	-17.9
1.2 นอกภาคเกษตร	23.5	24.6	23.8	22.7	22.8	25.8	25.4	-0.03	1.4	1.1	-0.8	-1.9	4.8	6.8
- อุตสาหกรรมเกษตร	5.4	5.6	5.4	5.4	5.3	6.4	6.3	0.8	1.1	-1.3	2.5	0.9	13.9	17.7
- ก่อสร้าง	2.5	2.8	2.7	2.3	2.3	2.4	2.4	2.0	6.0	5.6	-3.2	-1.4	-14.8	-13.0
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.0	6.3	6.1	5.7	5.9	6.4	6.1	0.2	3.5	2.3	-1.2	-3.7	0.8	0.7
- โรงแรม กิจการอาหาร	2.3	2.4	2.4	2.2	2.2	2.6	2.6	-0.3	4.4	7.2	-6.0	-6.4	7.8	7.7
- การขนส่ง เก็บสินค้า	0.9	1.0	0.9	0.9	1.0	1.2	1.2	2.4	6.4	3.7	-6.4	6.1	19.1	28.7
- การศึกษา	1.2	1.3	1.2	1.1	1.2	1.2	1.2	-1.7	1.4	-0.1	-4.1	-4.2	-8.2	0.5
- อื่นๆ	5.1	5.2	5.1	5.1	5.0	5.6	5.7	-2.0	-5.1	-3.0	1.5	-1.4	9.7	10.2
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	9.5	0.9	-13.7	32.4	36.1	21.6	32.0
อัตราการว่างงาน(%)	0.72	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89	1.00							
3. แรงงานรอฤดูกาล	0.2	0.3	0.3	0.05	0.1	0.3	0.2	-7.4	-23.1	-3.5	44.5	51.7	-10.7	-15.1
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.5	0.9	0.7	0.1	0.3	0.8	0.6							
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ยสัปดาห์(เอชเอ็ม)	47.1	46.2	48.0	47.3	46.8	44.7	47.6	-1.9	-0.8	-0.9	-2.2	-3.7	-3.1	-0.9
5 ชั่วโมงทำงานเฉลี่ยสัปดาห์(หักลาตามา)	44.2	43.8	44.7	44.5	43.9	42.7	44.3	-2.1	-0.8	-0.9	-2.7	-3.8	-2.4	-1.0
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า10ชม.**	0.7	0.9	0.8	0.5	0.7	0.9	0.6	8.9	-12.7	-1.7	64.3	40.6	-6.6	-19.4
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	19.8	43.6	-33.8	45.8	65.5	-57.7	-14.3
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.6	0.8	0.7	0.4	0.6	0.8	0.6	7.3	-19.1	3.8	67.1	37.0	3.6	-19.9
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า15ชม.**	6.8	8.0	6.5	6.3	6.3	7.9	5.7	-0.6	-0.4	-3.9	0.6	1.7	-1.5	-7.0
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	-3.2	11.6	-26.9	8.6	-2.7	-29.4	-17.5
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	6.5	7.6	6.2	6.0	6.0	7.6	5.5	-0.4	-1.0	-2.5	0.2	2.0	-0.04	-12.3
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม.ขึ้นไป	27.8	26.5	28.3	28.3	28.3	25.9	28.0	-1.1	1.0	1.3	-2.9	-3.3	-2.1	-1.0
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชั่วโมงขึ้นไป	11.4	11.5	12.2	11.3	10.6	9.1	9.6	-12.2	-5.3	-5.1	-15.5	-21.9	-20.9	-20.7
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.3	0.5	0.4	0.1	0.2	0.4	0.3	0.3	-9.7	-12.3	45.2	58.2	-25.7	-14.9
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.7	1.3	0.9	0.3	0.5	1.0	0.8							

หมายเหตุ: *ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์** และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอฤดูกาล

อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน

** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

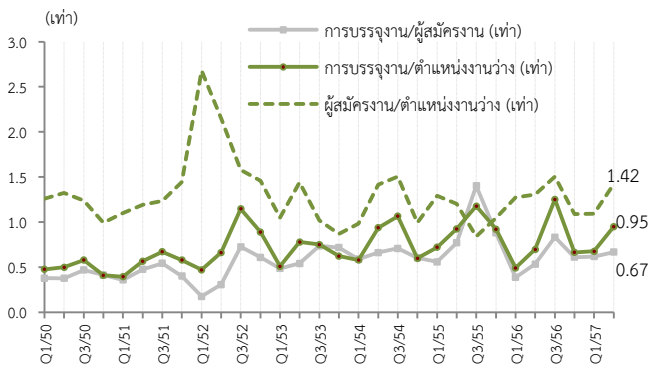
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น การจ้างงานลดลงต่อเนื่อง แต่รายได้ยังเพิ่มขึ้น

ในไตรมาสที่สองปี 2557 ผู้ว่างงานเท่ากับ 385,699 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 32.0 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 1.0 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับอัตราการว่างงานร้อยละ 0.74ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว โดยมีสาเหตุจากภัยแล้งที่ส่งผลต่อการจ้างงานภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร ประกอบกับเศรษฐกิจที่ยังชะลอตัวทำให้การบรรจุนงานและตำแหน่งงานว่างในไตรมาสที่สองยังลดลงต่อเนื่องร้อยละ 18.4 และ 40.1 ตามลำดับ

การว่างงานเพิ่มขึ้นมากในกลุ่มผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อน มีจำนวน 195,237 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.2 ส่วนการว่างงานของกลุ่มที่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน 190,462 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.8 โดยผู้ว่างงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 5.7 และผู้ว่างงานนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.3 สอดคล้องกับการเอาประโยชน์ทดแทนในกรณีการว่างงานที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.3 หรือมีจำนวน165,612คน โดยเป็นการเลิกจ้างจำนวน 17,355 คน และลาออกจำนวน 148,257 คน

แผนภาพ 1 สถานการณ์ตลาดแรงงาน

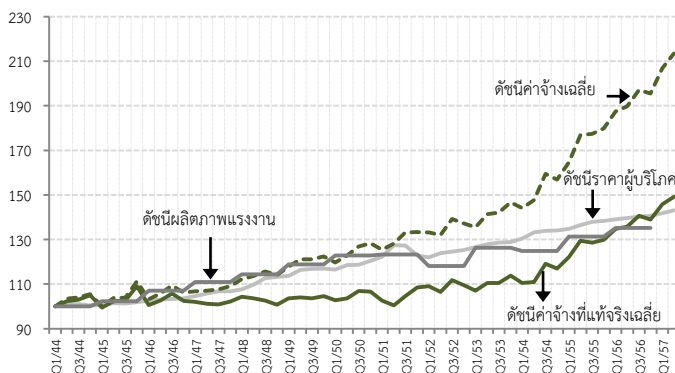
ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ตาราง 2 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ผู้รับ ประโยชน์ ทดแทน	2556					2557	
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
รวม (คน)	525,762	128,702	144,838	134,736	117,486	135,894	165,612
ลาออก	452,482	107,452	127,331	117,475	100,224	118,397	148,257
เลิกจ้าง	73,280	21,250	17,507	17,261	17,262	17,497	17,355
รวม (%)	-2.4	-19.3	4.0	10.3	-0.2	5.6	14.3
ลาออก	2.0	-10.1	6.6	11.4	0.8	10.2	16.4
เลิกจ้าง	-22.7	-46.7	-11.9	3.6	-5.8	-17.7	-0.9

ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 2 ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อย่างไรก็ตามอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับอัตราการว่างงานในช่วงก่อนปี 2553 ที่สูงกว่าร้อยละ 1.5

สำหรับการมีงานทำในไตรมาสที่สองปี 2557 ผู้มีงานทำมีจำนวน 37,815,026 คน ลดลงร้อยละ 2.8 ผู้มีงานทำภาคเกษตรลดลงร้อยละ 17.9 หรือเป็นจำนวนลดลง 2,705,082 คน จากช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา เนื่องจากฝนทิ้งช่วงนาน ทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมการเกษตรได้ตามปกติ ขณะที่การจ้างงานภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 หรือเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้น 1,608,345 คน โดยเป็นการจ้างงานเพิ่มขึ้นทั้งในสาขาการผลิต การขนส่ง การโรงแรม การธนาคารและภาคอสังหาริมทรัพย์

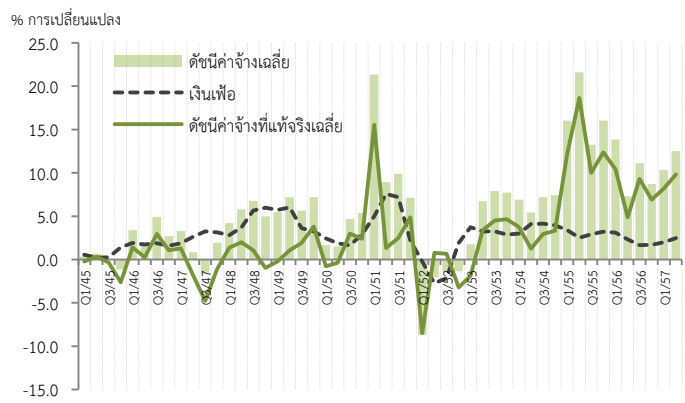
จำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงต่อเนื่อง โดยชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยเท่ากับ 44.3 ชั่วโมงต่อคนต่อสัปดาห์ ลดลงจาก 44.7 ชั่วโมงต่อคนต่อสัปดาห์ในช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 1.0 เป็นการลดลงในทุกสาขาการผลิต ได้แก่ สาขาการเกษตร การผลิต ก่อสร้าง และบริการอื่นๆ ร้อยละ 3.9 0.2 3.1 และ 2.1 ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความต้องการภายในประเทศและต่างประเทศที่ชะลอลงทำให้ผู้ประกอบการลดชั่วโมงการผลิต ประกอบกับภาวะภัยแล้งทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรได้เต็มที่

รายได้แท้จริงของแรงงานเพิ่มขึ้น ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นในช่วงไตรมาสสองปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 ทำให้ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่หักด้วยเงินเฟ้อแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.8 สำหรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำยังคงอยู่ที่ 300 บาทต่อคนต่อวัน

ผลิตภาพแรงงานต่อคน¹ ในไตรมาสที่สองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.3 ทั้งนี้ในช่วงปี 2555-2556 ที่ผ่านมาผลิตภาพแรงงานของประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.1 แม้สูงกว่าเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 แต่เมื่อพิจารณาในรายสาขาพบว่า เป็นการเพิ่มของผลิตภาพแรงงานสาขาการผลิตและบริการเฉลี่ยร้อยละ 2.2 และ 6.6 ตามลำดับ ขณะที่ผลิตภาพแรงงานสาขาเกษตรเพิ่มเพียงร้อยละ 0.8 เมื่อพิจารณาในแง่มูลค่าพบว่าในปี 2556 ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรมีมูลค่าต่ำสุดเท่ากับ 27,117 บาทต่อคน แต่มีสัดส่วนแรงงานในภาคเกษตรมีมากถึงร้อยละ 39.6 ของแรงงานรวม ส่วนสาขาผลิตและบริการมีมูลค่าผลิตภาพแรงงานเท่ากับ 353,077 และ 149,625

¹ การวัดผลิตภาพแรงงาน สามารถคำนวณได้ 2 แบบ คือ (1) ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยต่อคน เป็นวิธีคำนวณแบบง่าย แต่มีข้อโต้แย้งว่าแต่ละคนใช้เวลาที่ทำงานต่างกัน แต่ถูกคิดเป็นปัจจัยการผลิตที่เท่ากัน โดยเฉพาะแรงงานภาคเกษตรที่มักมีการทำงานไม่เต็มเวลา แต่มีแรงงานในสาขานี้จำนวนมาก ทำให้ได้ค่าผลิตภาพแรงงานที่ต่ำ (Misleadingly low value added per worker) (2) ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยต่อชั่วโมงการทำงาน เป็นการคำนวณที่มีความละเอียด เพราะช่วยจัดข้อแตกต่างในเรื่องชั่วโมงการทำงานของคนออกไป อย่างไรก็ตามในอดีตที่ผ่านมา ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยต่อคน และผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยต่อชั่วโมง มักมีอัตราการเจริญเติบโตไปในทิศทางเดียวกัน

แผนภาพ 3 การเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเพื่อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์,สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 3 ผลผลิตภาพแรงงาน (ต่อคน)

	อัตราเพิ่มผลิตภาพแรงงานเฉลี่ย 2555-2556 (% ต่อปี)	ผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน) ปี 2556	จำนวนแรงงาน (ล้านคน)	สัดส่วนแรงงาน
เกษตรกรรม	0.8	27,117	15.4	39.6
อุตสาหกรรม	2.2	353,077	5.4	13.9
บริการ	6.6	149,625	18.1	46.5
รวม	4.1	129,535	38.9	100.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 4 แรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

ลักษณะการเข้าเมือง/ ลื่น ธ.ค.	2544	2550	2555	2556	2557 (สิ้น มิ.ย.)
รวมทั้งสิ้น	623,068	84,278	1,133,851	1,183,835	1,559,909
คนต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย	50,844	14,150	940,531	1,155,826	1,539,802
ตลอดชีพ	14,423	72,098	983	983	983
ชั่วคราวทั่วไป	26,127	24,202	82,833	97,850	90,822
ชั่วคราวตาม MOU นำเข้า	-	84,278	93,265	174,042	270,108
ชั่วคราวตาม MOU พิสูจน์สัญชาติ	-	14,150	733,603	847,130	1,142,118
ส่งเสริมการลงทุน BOI	10,294	72,098	29,847	35,821	35,772
คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย	572,224	596,613	193,320	28,009	20,107
ชนกลุ่มน้อย	3,975	50,341	25,439	28,009	20,107
3 สัญชาติตามมติ ครม. (พม่า ลาว กัมพูชา)	568,249	546,272	167,881	-	-

หมายเหตุ: MOU : บันทึกความร่วมมือ

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน

บาทต่อคน ตามลำดับ มีสัดส่วนแรงงานในสาขาการผลิตและบริการร้อยละ13.9 และ 46.5 ตามลำดับ

จากผลิตภาพแรงงานในสาขาเกษตรที่ต่ำมากทำให้ผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยของประเทศไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้อย่างเต็มที่ และยังเป็นช่องว่างที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความยากจนในภาคเกษตร ดังนั้นการเร่งเพิ่มผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรจึงมีความสำคัญต่อการยกระดับรายได้ครัวเรือน และผลิตภาพแรงงานของประเทศ ซึ่งสามารถทำได้โดย

(1) การเคลื่อนย้ายกระจายแรงงานเกษตรออกไปสู่สาขาการผลิตและบริการ ซึ่งแรงงานในปัจจุบันอาจมีข้อจำกัดทั้งจากคุณสมบัติด้านการศึกษา และอายุ โดยประมาณร้อยละ 73.5 ของแรงงานเกษตรมีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า และประมาณร้อยละ 67.7 ของแรงงานเกษตรมีอายุ 40 ปีขึ้นไป ทำให้การเคลื่อนย้ายออกไปจากภาคเกษตรทำได้เพียงบางส่วนเท่านั้น และจะเคลื่อนย้ายไปทำงานที่ใช้ทักษะไม่สูงมาก โดยเป็นงานทำซ้ำๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ก่อสร้าง ค้าปลีก และบริการบางประเภทที่ใช้แรงงานเป็นหลัก

(2) การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทันสมัยมาใช้ร่วมกับการทำงานของแรงงานในภาคเกษตร อาทิ การปรับปรุงดินและแหล่งน้ำ การวิจัยพันธุ์พืช การใช้เครื่องมือเครื่องจักรในการดูแลพืชผล การบริหารจัดการไร่นา เป็นต้น โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษา รวมถึงการมีสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและตลาดใหม่ให้แก่ผู้ผลิต ภายใต้การคำนึงถึงลักษณะที่เป็นข้อจำกัดของเกษตรกรกรมไทยที่ส่วนใหญ่เป็นการทำเกษตรรายย่อยทุนน้อย และมีหนี้สินจากการผลิตอยู่เดิม

ทั้งนี้แนวทางแรกสามารถเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติทั้งจากโอกาสด้านรายได้ ทำให้แรงงานมีการเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรไปสู่สาขาอื่น โดยเฉพาะในช่วงนอกฤดูการผลิต ส่วนแรงงานรุ่นใหม่ก็มีแนวโน้มเข้าสู่ตลาดเกษตรลดลง เนื่องจากโอกาสทางการศึกษาและทัศนคติต่อการทำงานที่ทำให้แรงงานมุ่งไปสู่สาขาอื่นที่มีรายได้สูงกว่า และลักษณะการทำงานที่ลำบากน้อยกว่า ขณะที่แนวทางที่สองต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และเป็นการทำงานที่ต่อเนื่อง

การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวเพื่อแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2557 ประเทศไทยมีแรงงานต่างด้าวรวม 1,559,909 คน ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 4.0 ของผู้มีงานทำในประเทศไทย แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมายมีจำนวน 1,539,802 คน ประมาณร้อยละ 74.2 เป็นแรงงานชั่วคราวตาม MOU พิสูจน์สัญชาติ (พม่า ลาว และกัมพูชา) หรือประมาณ 1,142,118 คน รองลงมาประมาณร้อยละ 17.5

ตาราง 5 ผลการสกัดกัน/ผลักดัน และการจับกุมดำเนินคดี ปี 2550–2557

ผลการจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย					
ปี	พม่า	ลาว	กัมพูชา	อื่น ๆ	รวม
2550	136,970	12,497	132,437	2,352	284,256
2551	112,384	8,635	114,000	2,389	237,408
2552	113,894	14,059	75,109	2,513	205,575
2553	117,806	21,153	93,742	2,062	234,763
2554	118,100	33,574	93,145	1,691	246,510
2555	75,546	37,745	97,983	2,288	213,562
2556	84,543	42,249	60,543	2,809	190,144
2557 (6m)	52,696	20,436	103,128	2,901	179,161
ม.ค.	6,754	2,565	3,448	364	13,131
ก.พ.	7,669	2,915	3,621	376	14,58
มี.ค.	10,410	4,620	6,690	439	22,159
เม.ย.	6,915	6,692	7,709	245	21,561
พ.ค.	6,803	1,219	3,792	1,001	12,815
มิ.ย.	14,145	2,425	77,868	476	94,914

ผลการผลักดัน-ส่งกลับแรงงานต่างด้าว ออกนอกราชอาณาจักร					
ปี	พม่า	ลาว	กัมพูชา	อื่น ๆ	รวม
2550	169,470	39,909	185,244	4,684	399,307
2551	189,065	32,872	138,886	6,020	366,843
2552	194,133	36,548	97,728	7,644	336,053
2553	219,113	35,715	131,712	7,308	393,848
2554	172,261	48,329	129,920	7,670	358,180
2555	187,971	46,743	145,081	6,309	386,104
2556	112,984	53,585	106,873	7,076	280,518
2557 6m	62,128	23,201	175,660	3,730	264,719
ม.ค.	7,684	2,868	6,843	641	18,036
ก.พ.	9,089	3,149	6,249	709	19,196
มี.ค.	13,183	5,424	10,969	587	30,163
เม.ย.	9,169	7,237	15,329	578	32,313
พ.ค.	8,908	1,271	6,668	206	17,053
มิ.ย.	14,095	3,252	129,602	1,009	147,958

ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ หรือวันสต็อปเซอร์วิส	
ชุดแรก:	4 ศูนย์จังหวัดชายแดน ได้แก่ สุรินทร์ สระแก้ว จันทบุรี ตราด (ระยะเวลา 26 มิถุนายน – 25 กรกฎาคม 2557 และขยายเวลาเพิ่มเติมถึง 31 ตุลาคม 2557)
ชุดที่สอง:	จังหวัดสมุทรสาคร (ระยะเวลา 30 มิถุนายน 2557-30กรกฎาคม 2557และขยายเวลาเพิ่มเติมถึง 31มีนาคม 2558)
ชุดที่สาม:	7 จังหวัด 8 ศูนย์ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี (เมือง) ชลบุรี (บางละมุง) พระนครศรีอยุธยา ระยอง สงขลา สมุทรปราการ สุราษฎร์ธานี (ระยะเวลา 7 กรกฎาคม– 6 สิงหาคม 2557 และขยายเวลาเพิ่มเติมถึง 31มีนาคม 2558)
ชุดที่สี่:	กรุงเทพฯจำนวน 6 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์กีฬารามอินทรา เขตบางเขน,ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร(ไทย-ญี่ปุ่น)เขตดินแดง,ศาลาประชาคมเมืองมโนลิตทอง,ศูนย์กีฬาเขตสาธร, ศูนย์เยาวชนทวีวัฒนา, ศูนย์กีฬาเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา เขตบางบอน(ระยะเวลา 15 กรกฎาคม -14 สิงหาคม 2557และขยายเวลาเพิ่มเติมถึง 31มีนาคม 2558)
ชุดที่ห้า:	15 จังหวัดชายทะเล ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จันทบุรี ชุมพร ตรัง ตราด นครศรีธรรมราช นราธิวาส ประจวบคีรีขันธ์ ปัตตานี พังงา เพชรบุรี ภูเก็ต ระนอง สตูล และสมุทรสงคราม (ระยะเวลา 22 กรกฎาคม -21 สิงหาคม 2557และขยายเวลาเพิ่มเติมถึง 31มีนาคม 2558)
ชุดที่หก:	53 จังหวัดที่เหลือจังหวัดกาญจนบุรี กาฬสินธุ์ กำแพงเพชร ขอนแก่น ชัยนาท ชัยภูมิ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครนายก นครปฐม นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ นนทบุรี น่าน บึงกาฬ บุรีรัมย์ ปทุมธานี ปราจีนบุรี พะเยา พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ มหาสารคาม มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ราชบุรี ลพบุรี ลำปาง ลำพูน เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ อุทัยธานี อุตรดิตถ์ และอุบลราชธานี (ระยะเวลา 28 กรกฎาคม–31มีนาคม 2558)

เป็นแรงงานชั่วคราวตาม MOU นำเข้า 270,108 คน ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 8.3 เป็นแรงงานตลอดชีพ แรงงานชั่วคราวทั่วไป และแรงงานกลุ่มส่งเสริมการลงทุน BOIจำนวน 983 คน 90,822 คน และ 35,772 คน ตามลำดับ ส่วนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายมีจำนวน 20,107 คน

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการผ่อนผันและอนุญาตจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเป็นรายปีตั้งแต่ปี 2539 เป็นต้นมา แต่การขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย และค่าจ้างแรงงานที่จูงใจ ยังทำให้มีการลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากสถิติสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ในครั้งแรกของปี 2557 จับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวน 179,161 คน และผลักดันคนต่างด้าวลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมายออกไปนอกราชอาณาจักรจำนวน 264,719 คน² ซึ่งการลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว นอกจากจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานเอง อาทิ การไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย การอาศัยอยู่อย่างหลบซ่อน และการถูกเอาเปรียบจากนายจ้าง เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางของขบวนการค้ามนุษย์ล่าสุดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ได้แก่ การเปิดให้แรงงานต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานในประเทศไทยแต่ไม่มีเอกสารใดๆ มาจดทะเบียนเป็นแรงงานที่ถูกต้อง โดยมีการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ หรือวันสต็อปเซอร์วิสทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน 2557–31 มีนาคม 2558 โดยในช่วงวันที่26 มิถุนายน-18 สิงหาคม 2557 มีแรงงานและผู้ติดตามมาขึ้นทะเบียนแล้ว จำนวน 767,109 คน

นอกจากการดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเพื่อให้เป็นแรงงานที่ถูกกฎหมายแล้ว ยังมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งในบริบททางเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ และหลักสิทธิมนุษยชน ได้แก่ (1) การกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน ที่คำนึงถึงผลด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศไปพร้อมกัน อาทิ การจัดแจ้งการเคลื่อนย้ายแรงงาน การเปลี่ยนสถานที่ทำงานของลูกจ้าง การเปลี่ยนนายจ้าง เป็นต้น (2) ความต่อเนื่องในการติดตามตรวจสอบการลักลอบใช้แรงงานผิดกฎหมายการใช้แรงงานทาส และการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานประมงและเกี่ยวเนื่องกับการประมง แรงงานบริการตามร้านอาหาร เป็นต้น และรวมถึงการใช้หนังสือเดินทางนักท่องเที่ยวในการลักลอบทำงาน (3) การทบทวนการดำเนินการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวที่สอดคล้องและเหมาะสมกับระยะเวลาการทำงาน และ (4) การทบทวนบัญชีอาชีพและประเภทงานสำหรับการจ้างงานแรงงาน 3 สัญชาติ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับลักษณะการประกอบ

² ที่มา สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ธุรกิจของนายจ้างตามมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าวที่เชื่อมโยงกับบัญชีอาชีพและประเภทงานเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบความต้องการแรงงาน และการขาดแคลนประเภทแรงงานในแต่ละอาชีพ

การก่อหนี้ของครัวเรือนชะลอลง แต่ต้องเฝ้าระวังการผิ

ไตรมาสที่สองปี 2557 การก่อหนี้ของครัวเรือนชะลอลงจากข้อมูลยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ เท่ากับ 3,334,029 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8ชะลอตัวลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 6 ส่วนหนึ่งจากการสิ้นสุดของมาตรการรณด้นคั่นแรก ประกอบกับความกังวลเกี่ยวกับรายได้และการมีงานทำในอนาคต ทำให้ครัวเรือนชะลอการใช้จ่ายทั้งนี้ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ (สัดส่วนร้อยละ26.5) หดตัวลงร้อยละ 1.2 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.6 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ส่วนยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการซื้อที่พักอาศัยและสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.7 และ 13.6 ตามลำดับ ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 12.6 และ 21.9 ตามลำดับ ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว

แม้การก่อหนี้ยังไม่ส่งสัญญาณความเสี่ยงต่อภาพรวมโดยสัดส่วน NPL ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลต่อสินเชื่อรวมยังเพิ่มขึ้นไม่มากนักร้อยละ 2.5 แต่ยังคงเฝ้าระวังการผิ

การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองไทยที่ดี

ความเป็นพลเมือง (Citizenship) มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากความสำเร็จของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนต้องเป็น “พลเมือง” ตามระบอบประชาธิปไตย³ รวมถึงการรับรู้ประวัติศาสตร์ไทย และการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดี แต่การที่จะดำรงดังกล่าวจำเป็นต้องมีการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อ

ตาราง 6 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อกจากสถาบันการเงิน)

ณ ระยะเวลา	2552	2553	2554	2555	2556	Q1 2557
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	5.55	6.37	7.41	8.77	9.79	9.86
(%YOY)	10.0	14.7	16.4	18.3	11.4	9.9
-สถาบันรับฝากเงิน	11.6	16.3	16.4	17.4	10.4	9.5
-สถาบันการเงินอื่น	-0.3	3.5	16.0	25.5	18.4	12.3
สัดส่วนต่อ GDP	61.4	63.0	70.3	77.1	82.3	79.4

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 7 การเปลี่ยนแปลงการให้สินเชื่อคงค้างอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์

ณ ระยะเวลา	สัดส่วน (%)*	2554	2555	2556	2557	
					Q1	Q2
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	100.0	15.8	21.6	11.6	10.7	8.8
-ซื้อที่ดิน	1.0	-2.4	-12.1	10.2	8.4	6.9
-เพื่อที่อยู่อาศัย	46.4	10.5	12.4	12.6	12.3	12.7
-อสังหาริมทรัพย์เพื่อการอื่นๆ	0.1	-7.5	-4.0	14.4	83.0	47.2
-ซื้อรถยนต์	26.5	22.8	33.9	8.4	2.5	-1.2
-การศึกษา	0.0	-13.1	-5.7	47.3	98.6	94.2
-เดินทางไปต่างประเทศ	0.0	-3.6	-12.4	-8.4	-2.1	0.8
-บริโภคอื่น ๆ	26.0	22.0	29.4	13.2	17.6	13.6

* สัดส่วนใน Q2/2557

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 8 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

	2554	2555	2556	2557	
				Q1	Q2
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(ล้านบาท)	46,974	56,583	71,612	79,018	81,750
(%YOY)	-0.5	20.5	26.6	31.3	29.4
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	17.7	22.3	26.9	28.2	28.8
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.0	1.9	2.2	2.4	2.5

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 9 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และยอดคงค้างบัตรเครดิต

	2554	2555	2556	2557	
				Q1	Q2
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ					
ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	213,235	251,549	299,142	299,024	304,131
%YOY	13.7	18.0	18.9	10.5	8.8
สินเชื่อผิ	5,847	7,491	10,920	12,141	12,810
%YOY	9.1	28.1	45.8	42.0	50.5
ยอดคงค้างบัตรเครดิต					
ยอดคงค้าง(ล้านบาท)	228,903	261,553	290,425	268,907	276,785
%YoY	5.8	14.3	11.0	11.7	9.6
ยอดคงค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	4,895	5,054	6,638	7,324	7,497
%YoY	8.5	3.2	31.3	36.4	28.4

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

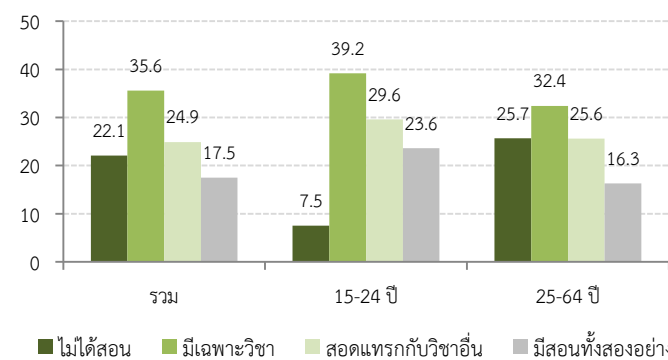
³ “พลเมือง” ตามระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ อาทิ การมีอิสรภาพ พึ่งตัวเองได้ มีสิทธิ เคารพสิทธิ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพกติกาบ้านเมือง ไม่ใช้ความรุนแรง และมีจิตสาธารณะ

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ยความรู้พลเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกลุ่มประเทศเอเชียปี 2009

ประเทศ	อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย
เกาหลีใต้	14.7	565
ไต้หวัน	14.2	559
ไทย	14.4	452
อินโดนีเซีย	14.3	433
ฮ่องกง	14.3	554
เอเชีย	14.4	502

ที่มา: The International Civic and Citizenship Education Study (ICCS) 2009

แผนภาพ 4 การสอนเรื่องหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนจำแนกตามกลุ่มอายุร้อยละ

ที่มา: การสำรวจการศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองโดย สสช. และวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่านิยมหลัก 12 ประการ

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่ายและพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

สร้างความพร้อมของประชากรวัยเด็กก่อนเข้าสู่ช่วงวัยที่จะต้องรับภาระและบทบาทความเป็นพลเมืองของประเทศ โดยในบริบทนานาประเทศได้มีการจัดการเรียนการสอนและประเมินความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง จากผลการสำรวจของ ICCS⁴ ปี 2009 ในกลุ่มเอเชีย 5 ประเทศ คือ ไต้หวัน เกาหลีใต้ ฮ่องกง อินโดนีเซียและไทยในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 23,654 คน ในโรงเรียน 667 แห่ง พบว่า ความรู้ด้านพลเมืองของนักเรียนในไต้หวัน เกาหลี ฮ่องกงมีมากกว่าไทยและอินโดนีเซีย โดยมีคะแนนสูงกว่า 550 ขณะที่ไทยและอินโดนีเซียได้คะแนนเพียง 452 และ 433 คะแนน ตามลำดับ และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของเอเชียที่ 502 คะแนน

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจการศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทำการสำรวจความรู้หน้าที่พลเมืองในประชากรอายุ 15-65 ปี ทั่วประเทศ จำนวน 2,630 ตัวอย่าง พบว่า (1) คนมีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำ (2) กลุ่มเยาวชนที่ได้รับการสอนเรื่องหน้าที่พลเมืองที่สอนทั้งแบบเฉพาะและแบบสอดแทรก จะมีความรู้ในเรื่องสิทธิและหน้าที่ดีกว่าการไม่ได้สอนหรือการสอนเพียงเฉพาะวิชา (3) ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าคุณธรรมที่สำคัญในสังคมไทยสามอันดับแรก คือ ความซื่อสัตย์/ไม่โกง การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการเป็นอยู่อย่างพอเพียงไม่เป็นวัตถุนิยมและ (4) คนไทยมีความรู้ทางประวัติศาสตร์ไทยเบื้องต้นประมาณสองในสามเท่านั้น โดยวัยเยาวชนจะมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามด้านประวัติศาสตร์เบื้องต้นถูกมากกว่าวัยอื่น

ดังนั้น จึงได้มีการทบทวนการปลูกฝังเรื่องหน้าที่พลเมืองควบคู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทยและโลกที่มีเนื้อหาสาระให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหน้าที่พลเมืองความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีจิตสำนึกความรับผิดชอบเห็นประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เมื่อเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมไทย สังคมโลก รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมและพัฒนาคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ประเทศให้เข้มแข็ง ตั้งแต่ในระบบการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน และวงกว้างในระดับสังคม ซึ่งในปัจจุบันได้เริ่มปรับปรุงหลักสูตรให้เพิ่มวิชาประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม โดยแยก

⁴ The International Civic and Citizenship Education Study (ICCS) 2009 เป็นรายงานการศึกษาระดับนานาชาติโดย the International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) ซึ่งการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้เคยดำเนินการมาแล้วในปี ค.ศ.1971 และ1999 โดยไทยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปี ค.ศ. 2009 จากทั้งหมด 39 ประเทศ

ออกจากสังคมศึกษา และเร่งจัดทำแนวทางคู่มือการสอนเพื่อใช้
อบรมครูสังคมศึกษากว่า 40,000 คนทั่วประเทศ เตรียมพร้อม
การสอนภายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 พร้อมทั้งได้
บรรจุค่านิยมของคนไทย 12 ประการตามนโยบายหัวหน้าคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติให้อยู่ในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

ตาราง 11 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

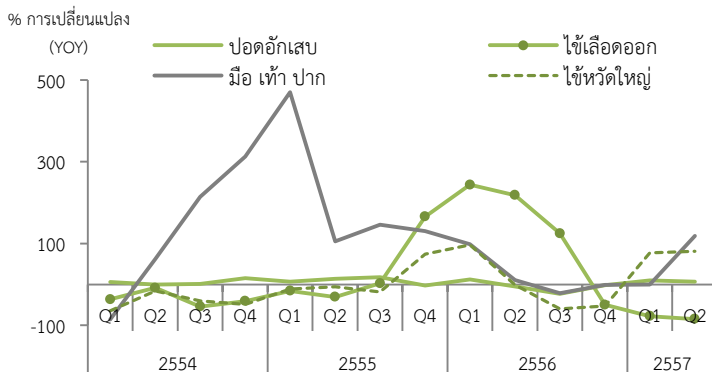
(หน่วย : ราย)

โรคเฝ้าระวัง	2556				2557	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
ปอดอักเสบ	55,277	35,374	49,577	43,919	60,531	37,774
ไข้เลือดออก	21,879	52,131	64,734	14,024	4,877	7,951
มือ เท้า ปาก	9,624	8,872	17,942	9,415	9,627	19,412
ไข้หวัดใหญ่	17,372	6,084	11,591	8,744	30,846	11,035
บิด	2,679	2,708	2,441	1,597	2,276	2,143
หัด	937	793	619	293	345	325
ฉีหนู	634	626	963	824	390	471
ไข้สมองอักเสบ	182	187	177	178	148	154
อหิวาตกโรค	4	1	1	2	1	2
ไข้กาฬหลังแอ่น	3	3	2	7	4	4
พิษสุนัขบ้า	1	3	2	0	2	1
รวม	108,592	106,782	148,049	79,003	109,047	79,272
อัตราต่อประชากรแสนคน	169.5	166.6	231.1	123.3	168.8	122.7

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2557 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 5 สิงหาคม 2557

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 5 การเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังที่สำคัญ

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 12 จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากเชื้อไวรัสอีโบล่า

ประเทศ	รายละเอียด	World Health Organization ณ 20 ส.ค. 2557
กินี	ผู้ที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	579
	ผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	423
	ผู้เสียชีวิต	396
ไลบีเรีย	ผู้ที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	972
	ผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	242
	ผู้เสียชีวิต	576
เซียร์ราลีโอน	ผู้ที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	907
	ผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	783
	ผู้เสียชีวิต	374
ไนจีเรีย	ผู้ที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	15
	ผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	12
	ผู้เสียชีวิต	4

ที่มา: สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังโรคที่แพร่ระบาดในช่วงฤดูฝน

ในไตรมาสที่สองของปี 2557 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 79,272 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 25.8 เป็นการลดลงของจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกถึงร้อยละ 84.7 จากการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังต้องเฝ้าระวังโรคที่แพร่ระบาดในช่วงฤดูฝนซึ่งพบจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโรคไข้หวัดใหญ่พบผู้ป่วย 11,035 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.4 โรคปอดอักเสบพบผู้ป่วย 37,774 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 และโรคมือเท้าปากพบผู้ป่วย 19,412 ราย เพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่า โดยพบมากในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี การป้องกันสามารถทำได้โดยการรักษาความสะอาด ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังการขับถ่ายทุกครั้ง ใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหาร หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วย และการนำเด็กทารกและเด็กเล็กไปในสถานที่แออัด หรือเล่นของเล่นร่วมกันในสถานที่สาธารณะในช่วงที่มีการระบาด

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

(1) การระบาดของโรคฉีหนู ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-15 สิงหาคม 2557 พบผู้ป่วยจำนวน 1,170 ราย มีผู้เสียชีวิต 7 ราย พบมากในกลุ่มอายุ 25-54 ปีโดยกว่าครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไปการป้องกันทำได้โดยหลีกเลี่ยงการเดินลุยน้ำและย่ำโคลนเป็นเวลานานโดยเฉพาะผู้ที่เป็โรคเบาหวานที่มีปัญหาบาดแผลที่เท้า ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษเนื่องจากอาจมีแผลที่เท้าและไม่รู้สึเจ็บ มีโอกาสเสี่ยงติดโรคสูงสำหรับผู้ที่ต้องทำงานที่เสี่ยงต่อโรค เช่น ชาวสวน ชาวนา คนงานขุดลอกท่อระบายน้ำ ควรสวมถุงมือยาง ใส่รองเท้าบูทเพื่อป้องกันการติดเชื้อ

(2) การระบาดของโรคสุกใส ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-18 สิงหาคม 2557 พบผู้ป่วยจำนวน 70,389 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2556 กว่า 2 เท่า และมีผู้เสียชีวิตแล้ว 1 ราย ซึ่งพบมากในกลุ่มอายุ 0-9 ปี ส่วนใหญ่จะระบาดในสถานที่ที่มีคนอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก เช่น โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก หอพัก และหอผู้ป่วย ดังนั้นวิธีการป้องกันจึงต้องพยายามแยกผู้ป่วยออกจากผู้อื่นโดยเร็วเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของโรค

(3) การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า ปัจจุบันพบการระบาดในประเทศแถบแอฟริกา 4 ประเทศ ได้แก่ กินี ไลบีเรีย

มาตรการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าของไทย

1. การจัดระบบเฝ้าระวังโรคทั้งในคนและสัตว์

- ดำเนินการติดตามสถานการณ์ร่วมกับ WHO ประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มมีภาวะระบาด
- ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ ดำเนินการคัดกรองผู้ที่เดินทางมาจากประเทศที่พบโรค โดยการซักประวัติสุขภาพ วัดอุณหภูมิร่างกาย และมีการติดตามผู้ที่เดินทางมาจากประเทศที่พบการระบาดของโรคทุกวันจนกว่าจะครบ 21 วัน
- ดำเนินการเฝ้าระวังผู้ป่วยที่มีอาการไข้ 38 องศาเซลเซียสขึ้นไป ร่วมกับมีประวัติเดินทางกลับมาจากประเทศที่พบผู้ป่วยในช่วง 21 วันก่อนเริ่มป่วยโดยให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อสอบสวนและเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการทันที ซึ่งขณะนี้ยังไม่พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

2. การดูแลรักษาและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล

- การควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล สถานพยาบาลมีห้องแยกผู้ป่วยทุกจังหวัด และให้ปฏิบัติตามหลักการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลเหมือนผู้ป่วยโรคติดต่ออันตรายสูง เช่น โรคซาร์ส อย่างเคร่งครัด
- ให้คำแนะนำการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไวรัสอีโบล่าสำหรับบุคลากรและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- การรักษาผู้ป่วย ให้ปฏิบัติตามแนวทางการวินิจฉัย ดูแลรักษา และควบคุมป้องกันการติดเชื้อจากกรมการแพทย์ ทั้งนี้มีการให้คำปรึกษาแก่แพทย์ พยาบาล ในการรักษาตลอด 24 ชั่วโมง

3. การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายทั่วประเทศ เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมทางห้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

4. การบริหารจัดการ

- กรมควบคุมโรคและกระทรวงสาธารณสุข เปิดศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน และบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงานและสั่งการไปยังหน่วยปฏิบัติทั่วประเทศ
- จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินสถานการณ์และความเสี่ยง พร้อมทั้งปรับมาตรการในการป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฝ้าระวังสัตว์ที่มาจากแอฟริกา ซึ่งขณะนี้ยังไม่พบการนำสัตว์เข้ามายังประเทศไทย
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชะลอการนำเข้าสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ จากประเทศที่มีรายงานการระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่า และมีการควบคุมการนำเข้าทั้งทางท่าอากาศยาน ท่าเรือ และชายแดน

เซียร์รารีโอนและไนจีเรีย จากข้อมูลองค์การอนามัยโลก พบว่าจำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนมีนาคม 2557 มีอัตราการตายประมาณร้อยละ 60-90 ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2557 มีผู้ป่วยที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อทั้งสิ้น 2,473 ราย และมีผู้เสียชีวิตแล้วทั้งสิ้น 1,350 ราย ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกัน และยังไม่มียารักษาโดยเฉพาะ⁵ องค์การอนามัยโลกได้ประกาศเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ เนื่องจากเป็นการระบาดครั้งใหญ่ที่สุดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า และมีความเสี่ยงด้านสาธารณสุขต่อทุกประเทศทั่วโลก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการร่วมมือกันระหว่างประเทศเพื่อหยุดยั้งการระบาดของโรค พร้อมกันนี้ยังต้องเร่งสร้างความตระหนักเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของโรค และกำหนดมาตรการที่ประชาชนพึงปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเอง

สำหรับประเทศไทยยังไม่เคยมีรายงานผู้ป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลามาก่อน อย่างไรก็ตาม กระทรวงสาธารณสุขได้มีการเตรียมพร้อมโดยการจัดระบบเฝ้าระวังและป้องกันอย่างเข้มข้น ทั้งการติดตามสถานการณ์ความคืบหน้าจากองค์การอนามัยโลก อย่างใกล้ชิดเตรียมความพร้อมในการตรวจหาเชื้อทางห้องปฏิบัติการการป้องกันการติดเชื้อในสถานพยาบาลอย่างเต็มที่ และเตรียมความพร้อมระบบดูแล รักษา ผู้ป่วยที่สงสัยว่าอาจติดเชื้อไวรัสอีโบล่า นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าเป็นโรคติดต่ออันตราย⁶ และประกาศให้ประเทศกินี เซียร์รารีโอน โลบีเรีย และเมืองลากอสของประเทศไนจีเรีย เป็นเขตติดโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า พร้อมทั้งออกมาตรการคัดกรอง เฝ้าระวัง ผู้เดินทางเข้าไทยผ่านช่องทางเข้าออกทางอากาศและทางน้ำ 22 แห่ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างเต็มที่

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง สาเหตุการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรในปัจจุบันและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและเกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค คาดว่าในปี 2558 ประเทศไทยจะสูญเสียรายได้เนื่องจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังถึง 52,150 ล้านบาท แต่หากคนไทยช่วยกันป้องกันตนเองจะช่วยลดการสูญเสียได้ถึงร้อยละ 10-20

การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังส่วนใหญ่มาจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งการบริโภคอาหาร การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการขาดการออกกำลังกายที่เพียงพอ ซึ่งข้อมูลองค์การอนามัยโลกพบว่า การออกกำลังกาย

ตารางที่ 13 อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ ต่อประชากร 100,000 คน

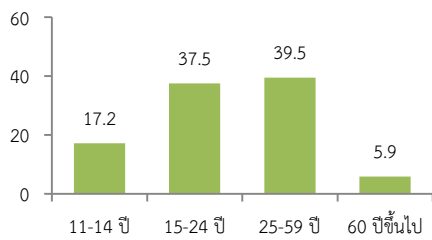
โรค	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ความดันโลหิตสูง	3.9	3.6	3.9	5.7	5.7	8.0
หัวใจขาดเลือด	21.2	20.7	20.5	22.5	23.5	26.9
หลอดเลือดสมองใหญ่	20.8	21.0	27.5	30.0	31.7	36.1
เบาหวาน	12.2	11.1	10.8	11.9	12.1	14.9
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	87.6	88.3	91.2	95.2	98.5	n.a.

ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

⁵ องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้สามารถให้ยาซีเมบปัป ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาวินิจฉัย ยังไม่ผ่านการทดลองกับคนและไม่มีหลักฐานยืนยันว่าจะได้ผล เพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาดในแอฟริกาตะวันตก

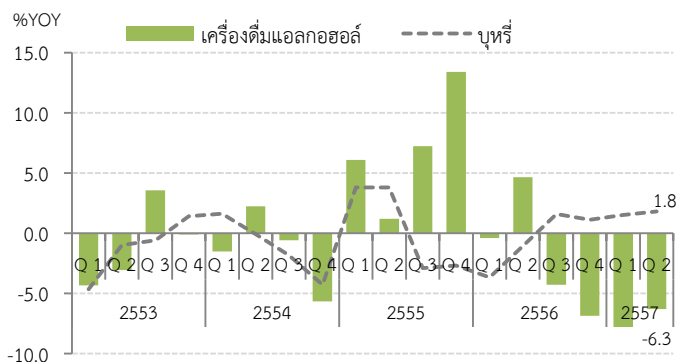
⁶ เดิมมี 5 โรค ได้แก่ อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ ไข้เหลือง กาฬโรค และโรคซาร์ส หรือโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน

แผนภาพ 6 ร้อยละของประชากรที่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเกิน 30 นาที/ครั้ง จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2554

ที่มา: การสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 7 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือน หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 14 จำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามกลุ่มอายุ (พันคน)

กลุ่มอายุ	2547	2549	2550	2552	2554	2556
รวม	16,161.9	15,882.8	15,360.8	16,875.6	16,992.0	17,396.4
15-24 ปี	2,651.7	2,505.7	2,336.1	2,548.3	2,462.7	2,506.9
25-59 ปี	12,264.8	12,144.1	11,858.6	12,970.2	13,166.3	13,363.7
60 ปีขึ้นไป	1,245.5	1,233.0	1,166.1	1,357.2	1,363.0	1,525.8

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552 และ 2556

ตาราง 15 อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	2547	2549	2550	2552	2554	2556
รวม	32.7	31.5	30.0	32.0	31.5	32.2
15-24 ปี	23.5	23.7	22.2	24.3	23.7	26.2
25-59 ปี	38.7	36.8	35.4	37.5	37.3	38.1
60 ปีขึ้นไป	19.3	18.1	16.4	17.8	16.6	16.2

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552 และ 2556

ที่ไม่เพียงพอเป็นสาเหตุของการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ 22-23 โรคเมเร็งลำไส้ใหญ่ร้อยละ 16-17 โรคเบาหวาน ร้อยละ 15 และโรคหลอดเลือดสมองร้อยละ 12-13 ขณะที่คนไทย มีการออกกำลังกายน้อย จากการสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬา หรือออกกำลังกายของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป มีอัตราการออกกำลังกายลดลง จากร้อยละ 29.1 ในปี 2547 เหลือร้อยละ 26.1 ในปี 2554 และ ในจำนวนคนที่ออกกำลังกายมีผู้ที่ออกกำลังกายเกินกว่า 30 นาที ซึ่งถือเป็นระดับต่ำที่สุดในการดูแลสุขภาพเพียงร้อยละ 44.4 และที่น่าเป็นห่วงคือในจำนวนนี้เป็นเด็กอายุ 11-14 ปี เพียงร้อยละ 17.2 และเป็นผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปเพียงร้อยละ 5.9 เท่านั้น ดังนั้นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงต้องเร่งสร้างความตระหนักและความตื่นตัวให้คนไทยหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น เพื่อลดการสูญเสียจากการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง แต่ยังต้องเฝ้าระวังนักดื่มในกลุ่มวัยรุ่น

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงจาก 36,388 ล้านบาทในไตรมาสสองปี 2556 เป็น 34,092 ล้านบาท ในไตรมาสนี้ หรือลดลงร้อยละ 6.3 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ยเพิ่มขึ้นจาก 5,313 ล้านบาทในไตรมาสสองปี 2556 เป็น 5,409 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8

อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ดื่มแอลกอฮอล์ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าจำนวน ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจาก 17 ล้านคนในปี 2554 เป็น 17.4 ล้านคนในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31.5 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 32.2 ในปี 2556 โดยกลุ่มวัยแรงงาน 25-59 ปี มีอัตราการดื่มสูงสุดที่ร้อยละ 38.1 ขณะที่กลุ่มวัยรุ่น 15-24 ปี มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นมากจากร้อยละ 23.7 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 26.2 ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10.9 ซึ่งต้องเฝ้าระวัง และเร่งหาแนวทางป้องกันเนื่องจากการดื่มแอลกอฮอล์เป็น สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องด้านอื่นๆ ตามมา ทั้ง อุบัติเหตุ อาชญากรรม พิกการ ท้องไม่พร้อมโรคติดเชื้อทาง เพศสัมพันธ์ และการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ คุณภาพประชากรในระยะยาว ทั้งนี้การที่เด็กและเยาวชนเข้าถึง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายเนื่องจากปัจจุบันมีร้านขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์กระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวนมากโดยเฉพาะบริเวณ ใกล้สถานศึกษา และเยาวชนสามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยไม่มีการปฏิเสธจากผู้ขายหรือการตรวจดูอายุ แม้จะมี กฎหมายห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ก็ตาม ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกัน กำหนดนโยบายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มี ประสิทธิภาพ และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อลดจำนวนนักดื่ม และผลกระทบต่างๆ ที่จะตามมา

เด็กและเยาวชนยังเข้าสู่วงการพนันฟุตบอลมากขึ้น

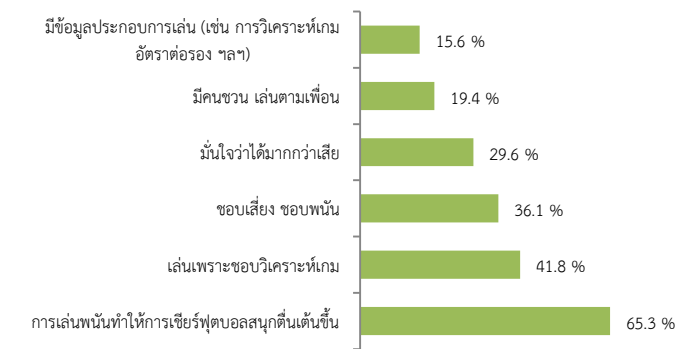
งานวิจัยเชิงสำรวจของหลายสถาบันระบุตรงกันว่าเด็กและเยาวชนเข้าสู่วงการการเล่นพนันฟุตบอลมากขึ้น นับจากการแข่งขันฟุตบอลโลกตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา และล่าสุดผลการสำรวจพฤติกรรมการรับชมและการเล่นพนันทายผลฟุตบอลโลก 2014 ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา⁷ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 9.8 เล่นพนันทายผลฟุตบอลในช่วงสัปดาห์แรกของการแข่งขัน และร้อยละ 3.0 ระบุว่าจะเล่นในนัดต่อไป โดยจำนวนนักเรียนที่เล่นพนันจะเพิ่มสูงขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น สำหรับเงินที่ใช้เล่นพนันนั้นส่วนใหญ่จะใช้เงินเก็บและเงินที่ได้จากทางบ้าน และมีบางส่วนนำเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษามาใช้ และที่นั้กังวลคือ เพียงสัปดาห์แรกของการแข่งขันกลุ่มตัวอย่างที่เล่นพนันถึงร้อยละ 10.5 มีหนี้สินจากการเล่นพนันทายผลฟุตบอลโลกครั้งนี้เฉลี่ย 1,089 บาท และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เล่นพนันทายผลฟุตบอลเกินร้อยละ 40 ได้รับความกระทบในด้านต่างๆ เช่น เสียการเรียน ทะเลาะวิวาทกับคู่พนัน ถูกโกง มีปัญหากับคนในครอบครัว ถูกขู่กรรโชกหรือถูกทำร้าย และบางส่วนหาเงินมาเล่นด้วยวิธีที่ผิดกฎหมาย

สาเหตุที่การพนันฟุตบอลได้รับความนิยมจากเด็กและเยาวชนนั้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากสามารถเล่นผ่านออนไลน์ได้มากขึ้น ประกอบกับการขึ้นของสื่อมวลชนทั้งคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์และผู้ดำเนินรายการวิเคราะห์การแข่งขันทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ ที่มีการวิเคราะห์วิจารณ์เกม บอกรายการต่อรองและการทายผลการแข่งขัน เป็นการจูงใจให้เด็กและเยาวชนติดสินใจเล่นพนันได้ง่ายขึ้น ซึ่งหากสังคมยังปล่อยให้เด็กสามารถเข้าถึงการพนันได้ง่ายจะส่งผลกระทบต่อตัวเด็ก ครอบครัว และสังคมตามมา แม้ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลกที่ผ่านมาจะมีการดำเนินมาตรการต่างๆ ทั้งการประกาศสั่งห้ามไม่ให้มีการเล่นพนันผิดกฎหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การป้องกันและปราบปรามอย่างเข้มงวดของตำรวจทั้งการจับกุมนักพนันเจ้ามือ คนเดินโพย และการปิดเว็บไซต์พนันบอลจำนวนมากจนสามารถลดจำนวนนักพนันลงได้ อย่างไรก็ตาม ควรมีการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามการเล่นพนันผิดกฎหมายทุกชนิดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อลดผลกระทบต่างๆ ที่จะตามมา

อินเทอร์เน็ตช่องทางสื่อสารและทำธุรกรรมที่ต้องกำกับดูแล

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการทำธุรกรรม โดยในปี 2556 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น 18.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 28.9 ของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.1 ในปี 2552

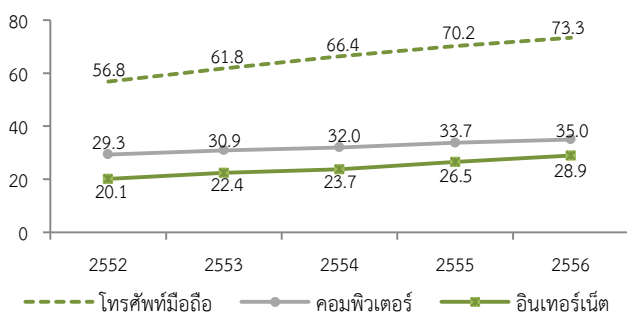
แผนภาพ 8 ร้อยละของตัวอย่างที่ระบุเหตุผลสำคัญในการเล่นพนันทายผลฟุตบอล

หมายเหตุ: เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: การสำรวจพฤติกรรมการรับชมและการเล่นพนันทายผลฟุตบอลโลก 2014 ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ร่วมกับ ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ

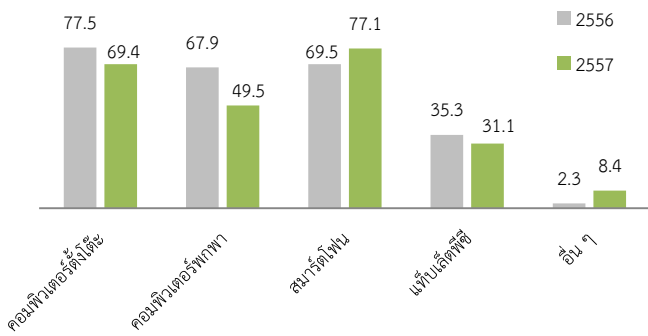
แผนภาพ 9 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ พ.ศ. 2552-2556

ที่มา: การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2556 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

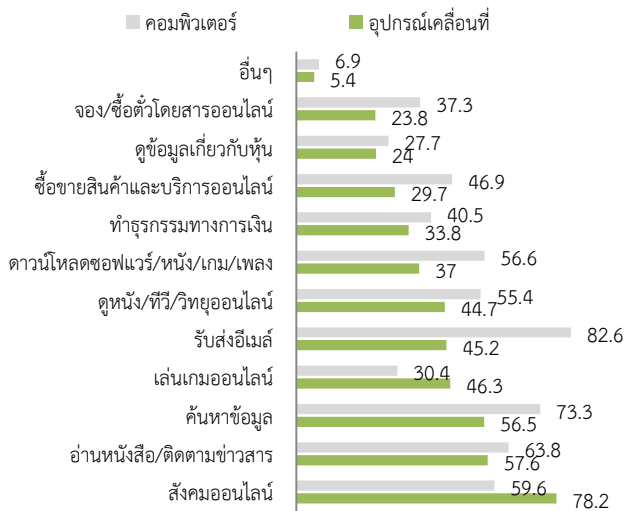
⁷ สำรวจโดยศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ เป็นผลการสำรวจครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 19-29 มิถุนายน 2557 จำนวน 3,012 ตัวอย่าง ในพื้นที่ 8 จังหวัด ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา และชลบุรี

แผนภาพ 10 ร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจฯ เปรียบเทียบตามอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ปี 2556-2557

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ 11 ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตฯ เปรียบเทียบตามกิจกรรมการใช้ระหว่างอุปกรณ์เคลื่อนที่กับคอมพิวเตอร์ปี 2557

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ 12 ร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามเรื่องที่ต้องการให้รัฐเข้ามาควบคุมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

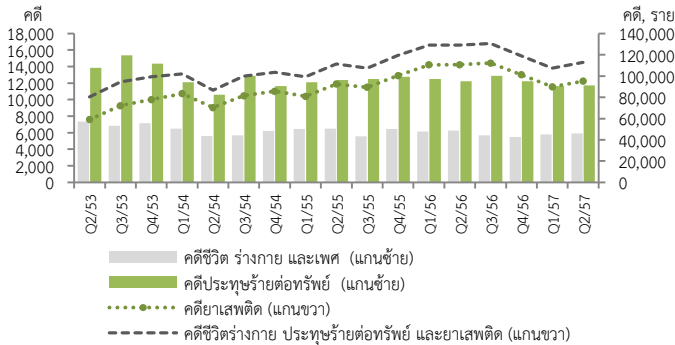
โดยในปี 2557 สมาร์ทโฟนได้กลายเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากที่สุดร้อยละ 77.1 รองลงมาเป็นคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะร้อยละ 69.4 โดยการใช้ผ่านสมาร์ตทีวีเริ่มมีเพิ่มขึ้นคือร้อยละ 8.4 ขณะที่ค่าเฉลี่ยเวลาของการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์เพิ่มขึ้นจาก 32.3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 4.6 ชั่วโมงต่อวัน ในปี 2556 เป็น 50.4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือประมาณวันละ 7.2 ชั่วโมงในปี 2557 เป็นการใช้ผ่านสมาร์ตโฟนเฉลี่ย 6.6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสะท้อนภาพของ “สังคมก้มหน้า” ในยุคปัจจุบัน

สำหรับกิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งมีการใช้ผ่านหลากหลายอุปกรณ์พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ไว้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านบันเทิงและการติดต่อสื่อสารโดยกิจกรรม 3 อันดับแรก ได้แก่ พุดคุยผ่านสังคมเครือข่ายออนไลน์ ร้อยละ 78.2 ใช้อ่านข่าว/หนังสือร้อยละ 57.6 และค้นหาข้อมูลร้อยละ 56.5 ส่วนผู้ที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านคอมพิวเตอร์ใช้กิจกรรมเกี่ยวกับข้อมูลคือ การรับส่งอีเมลร้อยละ 82.6 ค้นหาข้อมูลร้อยละ 73.3 และใช้อ่านข่าว/หนังสือร้อยละ 63.8 เป็นที่น่าสนใจว่าการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน การดูข้อมูลเกี่ยวกับหุ้นการซื้อขายสินค้าบริการและจองซื้อตั๋วโดยสารออนไลน์มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในส่วนของธุรกิจสู่ผู้บริโภค (B2C) ที่มีถึง 1.2 แสนล้านบาทในปี 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สู่ธุรกิจ (B2B) มีมูลค่าถึง 2.8 แสนล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 38 จากปี 2554

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตยอดนิยมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ การเช็กอินผ่านเฟสบุ๊คเพื่อบอกให้เพื่อน/คนรู้จักรู้ว่ากำลังทำอะไร อยู่ที่ใด ร้อยละ 71 แชร์รูปภาพส่วนตัวในสถานะสาธารณะร้อยละ 70 ตั้งค่าโซเชียลในสังคมออนไลน์เป็นสาธารณะร้อยละ 62.3 โดยกลุ่มเยาวชน 15-24 ปี และกลุ่มเพศที่สามมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น รวมถึงการไม่เปลี่ยนรหัสผ่านของบัญชีผู้ใช้งานบ่อยๆ หรืออย่างน้อยทุกๆ 3 เดือน และการให้ข้อมูลส่วนตัวในการลงทะเบียน โดยไม่ได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือก่อน ขณะที่ปัญหาที่ประชาชนเห็นว่ารัฐควรเข้ามากำกับและควบคุมดูแลที่สำคัญคือการควบคุมเว็บไซต์ที่ลามกอนาจารร้อยละ 52.2 กำกับดูแลร้านให้บริการอินเทอร์เน็ตและเกมออนไลน์ร้อยละ 28.5 ควรมีบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ร้อยละ 22.4 ควบคุมการเผยแพร่ข้อความเสี่ยงภาพตัดต่อเปลี่ยนแปลงภาพที่ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงร้อยละ 16.5 มีมาตรการป้องกันการเจาะระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ร้อยละ 13.5 และควบคุมการจดทะเบียนโทรศัพท์มือถือร้อยละ 9.1

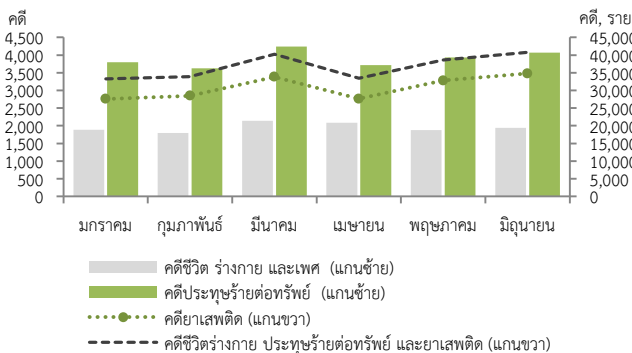
แม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างกว้างขวาง รวมทั้งเป็นช่องทางในการทำธุรกรรมต่างๆ ที่มีความสะดวกรวดเร็ว สร้างโอกาสทางการค้าและธุรกิจ

แผนภาพ 13 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ขีตวิธร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2553–2557

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2557)

แผนภาพ 14 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ขีตวิธร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายเดือน ปี 2557

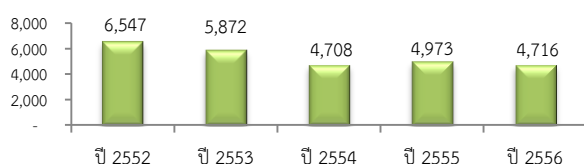
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2557)

ตาราง 16 สถิติคดีอาญาทั่วประเทศรายไตรมาสปี 2557

ประเภทคดีอาญา	Q1/57		จับ (ร้อยละ)	Q2/57		จับ (ร้อยละ)
	รับแจ้ง	จับกุม		รับแจ้ง	จับกุม	
คดีขีตวิธ ร่างกาย และเพศ	5,763	3,391	58.8	5,907	3,643	61.7
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	11,587	5,320	45.9	11,719	5,605	47.8

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2557)

แผนภาพ 15 สถิติคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ปี 2552–2556

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2557)

อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นที่จะต้องมีการเฝ้าระวังและกำกับดูแลที่ครอบคลุมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อป้องกันการหลอกลวง การค้าสินค้าผิดกฎหมาย การพนัน สื่อลามก การปลอมแปลง และละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตที่เข้าถึงได้ง่ายและยากต่อการดูแลในกรณีที่ผู้ใช้ไม่เหมาะสม เช่น เล่นเกม ดูหนังโป๊ ฯลฯ ตลอดจนปัญหาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังเช่นกรณีการเล่นเกมคูกี้รันและการเปิดใช้โทรศัพท์มือถือระหว่างประเทศ เป็นต้น ปัจจุบันรัฐได้เร่งดำเนินการให้ความรู้ด้านภัยเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ประชาชนให้ตื่นตัวและรู้เท่าทันมิฉฉชีพ การป้องกันและคำแนะนำในการปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยง อาทิ การตั้งพาสเวิร์ด การตรวจสอบเว็บไซต์ก่อนซื้อสินค้า การไม่รับไฟล์จากผู้ไม่รู้จัก ฯลฯ รวมทั้งมีการกำกับดูแล การออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมาย ขณะเดียวกันประชาชนต้องระมัดระวัง ติดตามข้อมูลและมีการปฏิบัติที่ป้องกันและลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นด้วย

คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญโดยเฉพาะคดีขีตวิธร่างกาย และเพศมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น

คดีอาญารวมในไตรมาสที่สองของปี 2557 มีการรับแจ้ง 112,852 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 12.6 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 5.1 คดียาเสพติดมีส่วนมากที่สุดร้อยละ 84.4 ของคดีอาญารวม โดยรับแจ้ง 95,226 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 14.0 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 6 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 11,719 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 4.1 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 0.6 สำหรับคดีขีตวิธร่างกายและเพศมีจำนวน 5,907 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 5.4 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 1.7

นอกจากนี้ สถานการณ์ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระยะเวลาของการบริหารราชการแผ่นดินโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีนโยบายให้ทุกหน่วยเร่งรัดดำเนินการดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยเกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยดำเนินการอย่างเข้มข้นเน้นการตั้งจุดตรวจจุดสกัดตรวจค้นบุคคล ยานพาหนะ อาวุธปืน อาวุธสงคราม วัตถุระเบิด ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย พบว่าในเดือนมิถุนายน คดีอาญารวมรับแจ้ง 40,800 คดี เพิ่มขึ้นจากเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 5.7 โดยคดียาเสพติดมีส่วนมากที่สุดร้อยละ 85.3 ของคดีอาญารวม โดยรับแจ้ง 34,785 คดี สามารถจับกุมผู้ต้องหากระทำผิดยาเสพติดจำนวน 36,682 รายคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 4,070 คดี และคดีขีตวิธร่างกายและเพศ รับแจ้ง 1,945 คดี เพิ่มขึ้นจากเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 3.6 และ 3.7 ตามลำดับ ด้านการปราบอาวุธสงครามตามนโยบายของ คสช. สามารถยึดอาวุธ

การศึกษาวิจัยทางอาชีวศึกษา

- อาชีวกรที่กระทำผิดส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด ขณะกระทำไม่ได้คิดหรือสนใจถึงโทษที่ระบุไว้ตามกฎหมาย
- การประหารชีวิตคนที่กระทำผิด เป็นการแก้ปัญหที่ปลายเหตุ แต่การแก้ปัญหที่ต้นเหตุและถูกต้องที่สุด คือ การป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม
- โทษอาญาตามความผิดในคดีล่วงละเมิดทางเพศตามกฎหมายของไทยถือว่ามีความสมบูรณเมือเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศระดับชั้นของอัตราโทษที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ อนุจาร ช่มชืน และทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บ หรือช่มชืนและทำให้เสียชีวิต ซึ่งมีโทษสูงถึงประหารชีวิต ทั้งนี้การพิจารณาคดีแต่ละคดีต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงเป็นหลัก ไม่สามารถเหมารวมคดีช่มชืนทุกคดีต้องประหารชีวิตได้เพราะแต่ละคดีมีข้อเท็จจริงในรายละเอียดแตกต่างกัน

สงครามอาทิ อาวุธปืนอาทิ อาวุธปืนเอ็ม 16 ระเบิด กล้องเล็งยิง และเครื่องกระสุนเป็นจำนวนมาก และจับผู้ต้องหาได้จำนวน 100 คน เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนร้อยละ 63

ในส่วนของคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญโดยเฉพาะคดีชีวิตร่างกายและเพศมีแนวโน้มของความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นตามความเจริญของเทคโนโลยีและความทันสมัยของการสื่อสาร เหตุคดีฆ่าช่มชืนมักเป็นคดีสะเทือนขวัญที่สังคมให้ความสนใจ โดยในช่วงปี 2550-2555 เด็กถูกกระทำรุนแรงทางเพศมากที่สุด เด็กหญิงถูกทำร้ายประมาณ 8 เท่าของเด็กชาย ส่วนใหญ่ในช่วงวัยรุ่น 10-15 ปี ถูกกระทำรุนแรงทางเพศมากที่สุดถึงร้อยละ 74.1

สาเหตุส่วนใหญ่มาจากสภาพแวดล้อม เช่น สื่อลามกต่างๆ ความใกล้ชิด และโอกาสเอื้ออำนวย การใช้สารกระตุ้น เช่น สุรา และยาเสพติด และสัมพันธภาพในครอบครัวและยังพบปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากการล่วงละเมิดทางเพศในรั้วโรงเรียนมากขึ้น ทั้งนี้ พบว่าผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มักมีความผิดปกติทางจิตหรือมีภาวะถูกกดดันในวัยเด็ก และจากการรวบรวมสถิติข่าวความรุนแรงทางเพศปี 2556⁸ จากหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ พบข่าวการกระทำความรุนแรงทางเพศทั้งหมด 169 ข่าว ประเภทข่าวช่มชืนพบมากที่สุดร้อยละ 51.5 มีผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศทั้งสิ้น 223 ราย เสียชีวิต 29 ราย และในจำนวนนี้เสียชีวิตจากการถูกช่มชืนมากถึง 22 ราย หรือร้อยละ 75 ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงทางเพศร้อยละ 37.7 มาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงอายุผู้ที่ถูกกระทำลำดับแรกร้อยละ 35.1 อายุ 11-15 ปี รองลงมาร้อยละ 22 อายุ 16-20 ปีพื้นที่เกิดเหตุมากที่สุดคือกรุงเทพฯ ร้อยละ 26.6 รองลงมาคือชลบุรีร้อยละ 11.8

การดำเนินการแก้ไขปัญหความรุนแรงในสังคมต้องได้รับความร่วมมือของทุกฝ่ายอย่างจริงจัง เช่น การเพิ่มกำลังตรวจตราในพื้นที่อย่างเข้มงวด จัดให้มีการบำบัดฟื้นฟูพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมผู้กระทำผิด นักโทษในรายที่ได้รับการอภัยโทษลดหย่อนโทษ พันโทษ ควรให้มีนักจิตวิทยาเข้ามาตรวจสอบสุขภาพจิตว่ามีความพร้อมที่จะกลับเข้าสู่สังคม มีการดูแลควบคุมความประพฤติอย่างใกล้ชิดหลังพ้นโทษ เพื่อมิให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำหรือให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด สังคมต้องมีการกระบวนการสั่งสอน การสร้างจริยธรรม การควบคุมอารมณ์จิตใจให้รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดที่จะนำไปสู่การสร้างปัญหาให้กับสังคม

การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจรเพื่อสร้างความมั่นคงทางสังคม

สถานการณ์ยาเสพติดในช่วงปี 2552-2556 คดียาเสพติดมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 85.3 ของคดีอาญารวม เพื่อการป้องกัน

ตาราง 17 สถิติข่าวความรุนแรงทางเพศ ปี2556

พบข่าวความรุนแรงทางเพศทั้งหมด 169 ข่าว	
มีผู้กระทำรุนแรงทางเพศทั้งสิ้น 223 ราย	
เสียชีวิต 29 ราย เสียชีวิตจากการถูกช่มชืน 22 ราย	
ประเภทข่าวความรุนแรงทางเพศ	ร้อยละ
ช่มชืน	51.5
อนาจาร	17.1
พยายามช่มชืน	13.6
รุมโทรม	7.1
พรากรผู้เยาว์	2.4
ค้าประเวณี	3.6
ช่วงอายุผู้ถูกกระทำ	ร้อยละ
11-15 ปี	35.1
16-20 ปี	2.2
26-30 ปี	10.1
อายุน้อยที่สุด	1 ขวบ 9 เดือน
อายุมากที่สุด	85 ปี
ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงทางเพศ	ร้อยละ
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	37.7
ปัญหาการยับยั้งการควบคุมยับยั้งอารมณ์ทางเพศ	24.5
ต้องการชิงทรัพย์	20.8
ความสัมพันธ์ของผู้ถูกกระทำ	ร้อยละ
คนแปลกหน้า	41.8
เป็นคนคุ้นเคย	5.3
เป็นคนในครอบครัว/เครือญาติ	5.1
อาชีพของผู้ถูกกระทำ	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	59.2
กลุ่มเด็กเล็ก	6.6
พนักงานบริษัท	5.4
อาชีพของผู้กระทำ	ร้อยละ
ลูกจ้าง/รับจ้าง	19.2
ว่างงาน	14.3
นักเรียน/นักศึกษา	12.8
ครู/อาจารย์	8.5
ขับรถ/รถแท็กซี่	7.8
พื้นที่เกิดเหตุ	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	26.2
ชลบุรี	11.8
สมุทรปราการ	8.3
นนทบุรี	5.9
ปทุมธานี	5.3
ผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำ	
• ทางร่างกาย จิตใจ 1 ใน 3 มีอาการหวาดผวา ระวัง ชื่นเศร้า • รอลงมา คือ ผู้กระทำใช้อำนาจบังคับข่มขู่ละเมิดทางเพศ ทำให้ผู้ถูกกระทำช่นชืนต่อสูจนถูกฆ่าเสียชีวิต หลายรายถูกทำร้ายร่างกายการสาหัส และมีที่ไม่กล้าแจ้งความเอาผิด	
เปรียบเทียบสถิติข่าวความรุนแรงทางเพศปี 2554และ 2556	
ปี 2554 มี 158 ข่าว ปี 2556 มี 169 ข่าว เพิ่มขึ้นร้อยละ 7	
โดยช่วอันดับ 1 คือคดีช่มชืน	

ที่มา: เวทีการเสวนา สถานการณ์ความรุนแรงทางเพศ ปี2556

⁸ เวทีเสวนา “สถานการณ์ความรุนแรงทางเพศ ปี 2556” จัดโดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

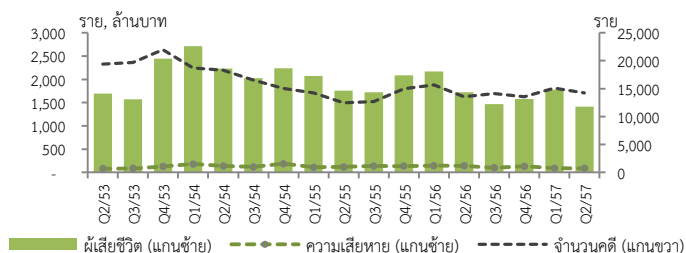
มาตรการเร่งด่วนด้านการปราบปรามยาเสพติด

- 1 การสกัดกั้น ปราบปรามจับกุม และหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- 2 การจัดระเบียบและเฝ้าระวังสถานบริการและสถานประกอบการ
- 3 การบำบัด พื้นฟู และสร้างภูมิคุ้มกัน
- 4 การยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้เกี่ยวข้องกับระบบ
- 5 การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 6 การติดตามประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติ

ตาราง 18 ประเมินผลตามมาตรการเร่งด่วนด้านการปราบปรามยาเสพติด 30 วัน (มิถุนายน-กรกฎาคม)

ผลการดำเนินงาน	จำนวน
จับกุมขบวนการค้ายาเสพติดทั้งรายย่อย และรายใหญ่	49,386 คดี
ผู้กระทำความผิด	52,200 คน
ของกลาง	
ยาบ้า	10,677,441 เม็ด
ยาไอซ์	246.40 กิโลกรัม
กัญชา	1,606 กิโลกรัม
ยึดและอายัดทรัพย์สินมูลค่า	305.82 ล้านบาท
จับกุมเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	32 คน
มาตรการต่อตัวผู้ต้องหาในเรือนจำที่มีความเสี่ยงสูง	
ย้ายนักโทษคดียาเสพติดไปคุมขังที่เรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี	415 คน
กำหนดให้แต่ละเรือนจำและทัณฑสถาน เอ็กซ์เรย์เจ้าหน้าที่ทุกคนตามโครงการ "เจ้าหน้าที่สีขาว"	
ธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มค้ายาเสพติด	
ติดตามธุรกรรมสำหรับบัญชีที่ต้องสงสัยเกี่ยวกับการกระทำความผิด	470 บัญชี

แผนภาพ 16 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหาย รายไตรมาสปี 2553-2557

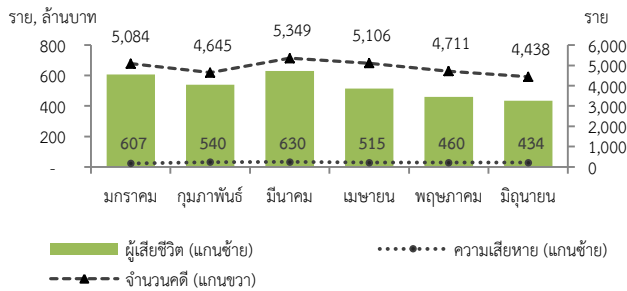

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2557)

แก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจร จึงได้มีการดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ (1) จัดทำยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปปส. สตช. สร. ศร. มท. ฯลฯ (2) ผลักดันการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดประจำปีทั้งในด้านการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟู และการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นและการปราบปราม และเน้นการทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงิน โดยในปี 2556 สามารถจับคดียาเสพติดได้ 434,557 คดี เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 19.7 และในครึ่งแรกของปี 2557 จำนวน 185,090 คดี (3) ป้องกันการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในเรือนจำด้วยการคัดแยกผู้ต้องขังที่ยังเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือ ใช้เรือนจำเป็นฐานบัญชาการในการติดต่อซื้อขายยาเสพติด ย้ายไปคุมขังที่แดนความมั่นคงสูง เรือนจำกลางเขาบิน จ.ราชบุรี จัดเจ้าหน้าที่สนธิกำลังเข้าตรวจค้นเรือนจำกลางคลองเปรม หล่าสิ่งผิดกฎหมาย สิ่งต้องห้าม ยาเสพติด พบโทรศัพท์มือถือ 16 เครื่อง ยาไอซ์ 0.5 กรัม และเหล็กแหลมจำนวนหนึ่ง (4) เร่งรัดการสืบสวน ขยายผล และดำเนินมาตรการตรวจสอบทรัพย์สินได้มากกว่า 2,395.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 119.8 จากเป้าหมาย 2,000 ล้านบาท และ (5) นำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัด สามารถดำเนินการได้ 484,610 คน หรือร้อยละ 161.5 ของเป้าหมายที่ตั้งไว้ในปี 2556 และในครึ่งแรกของปี 2557 จำนวน 70,317 คน ทั้งนี้ผู้เข้ารับการบำบัดส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน รวมทั้งการเฝ้าระวังและติดตามผู้ที่ผ่านระบบการบำบัดรักษาให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมและใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตเพื่อมิให้กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก

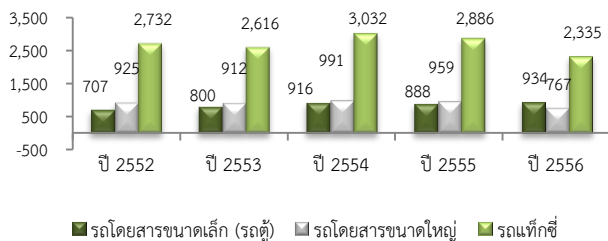
ทั้งนี้ เพื่อให้การปราบปรามและหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระยะสั้นเห็นผลใน 3 เดือน คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ 5 มาตรการดังนี้ (1) มาตรการควบคุมแนวชายแดน เป็นการปฏิบัติการควบคุมตามแนวชายแดน การสกัดกั้นยาเสพติด การตั้งด่านตรวจด่านสกัด การสืบค้นตรวจจับและทำลายเครือข่ายการค้าตามแนวชายแดน (2) มาตรการควบคุมเจ้าหน้าที่รัฐมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หากพบจะดำเนินการสั่งให้ออกโดยทันทีก่อนตั้งกรรมการสอบสวนตามขั้นตอน (3) มาตรการควบคุมการค้า ในเรือนจำ โดยนำผู้ต้องขังรายสำคัญมาก ที่มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติดจากเรือนจำทั่วประเทศ 400 คน เข้าควบคุมในแดน 6 เรือนจำความมั่นคงสูงเขาบิน จ.ราชบุรี เพื่อควบคุมและตัดวงจรการค้าในเรือนจำ และเสริมประสิทธิภาพการคุมขังให้เข้มงวดสูงสุด (4) มาตรการควบคุมพื้นที่การค้า รุนแรง โดยจัดให้มีการบูรณาการร่วมกันดำเนินการสืบสวนปราบปราม โดยการปิดล้อม ตรวจค้น จับกุม ขยายผล และยึดอายัดทรัพย์สินในทุกคดี รวมทั้งลดความเดือดร้อนของประชาชน

แผนภาพ 17 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหาย รายเดือน ปี 2557

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2557)

แผนภาพ 18 สถิติการเกิดอุบัติเหตุตามประเภทรถโดยสารสาธารณะปี 2552-2556

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติข้อมูล ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2557

ตาราง 19 มาตรการจัดระเบียบรถสาธารณะและจราจร

รถสาธารณะ	รถตู้	จราจร
- จัดระเบียบที่จอดรถ จัดทำป้ายบอกราคา ปรับพฤติกรรมผู้ขับขี่ รวบรวมรายชื่อผู้มีอิทธิพล จัดทำข้อมูลวิน - ให้มีการลงทะเบียนสอบประวัติ จัดให้มีมาตรฐานการบริการของบขส. มีสถานที่ขายตั๋ว ที่พักผู้โดยสาร ห้องน้ำ ปรับบริเวณพื้นที่จุดรับส่งให้เป็นระเบียบ ปรับปรุงมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ - การติดตามประเมินผลความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ประกอบการ แก้อัปเดตข้อกำหนดและกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่อง	- ลงทะเบียนรถตู้สาธารณะ เพื่อขอรับอนุญาตให้บริการเพื่อรับสติกเกอร์อนุญาตให้บริการ - ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับรถสาธารณะตรงตามประเภท หากฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายและถูกถอนออกจากบัญชีขอรับความช่วยเหลือทันที	- นโยบาย 5 จริ่งเพื่อคืนผิวจราจรแก้ปัญหาจราจรติด - จัดระเบียบวินรถตู้ วินรถจักรยานยนต์ และการจัดระเบียบรถตู้ที่ย่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

ด้วยการดำเนินการต่อข้อร้องเรียน ทั้งนี้ทุกจังหวัดต้องลดความรุนแรงของปัญหาให้ได้โดยเร็ว และให้มีการบังคับโทษสูงสุดสำหรับนักโทษรายสำคัญมากที่ยังคงมีพฤติกรรมร้ายในเรือนจำ และ (5) มาตรการควบคุมพื้นที่เสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง เป็นการปฏิบัติการให้ทุกจังหวัดมีกองกำลังหน่วยพลเรือน ตำรวจ และทหาร รับผิดชอบปฏิบัติการเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่ และดำเนินการด้านข้อมูลการข่าวเร่งดำเนินการลดจำนวนผู้เสียชีวิต การบำบัดฯ โดยยึดหลักคุณภาพ สร้างภูมิคุ้มกันทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมถึงในชุมชนและครอบครัว เพื่อควบคุมป้องกันมิให้มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังจัดให้มีศูนย์ควบคุมและสอบถามบุคคลด้านยาเสพติดเพื่อหาข่าวข้อมูล ปรับพฤติกรรม และเฝ้าติดตามพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

การลดอุบัติเหตุจราจรทางบกโดยเฉพาะจากรถตู้สาธารณะ

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในไตรมาสสองของปี 2557 มีการรับแจ้งคดีอุบัติเหตุจราจร 14,255 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 5.1 แต่ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 5.5 มีผู้เสียชีวิต 1,412 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 17.9 และ 20.5 ตามลำดับ จึงยังคงต้องให้ความสำคัญกับการเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายเช่นเดิม

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุทางบกในเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงแรกที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เข้ามามีการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีนโยบายให้ทุกหน่วยเร่งรัดดำเนินการดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด พบว่ามีการรับแจ้งคดีอุบัติเหตุจราจร 4,438 ราย มีผู้เสียชีวิต 434 ราย ลดลงจากเดือนพฤษภาคมร้อยละ 5.8 และ 5.7 ตามลำดับ

รถตู้สาธารณะเป็นรถโดยสารสาธารณะที่คนนิยมใช้บริการเป็นอย่างมากแต่จะพบว่าสถิติการเกิดอุบัติเหตุมากกว่ารถโดยสารประเภทอื่น จากผลการรวบรวมข้อมูลของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ในช่วงปี 2554-2556 พบว่ามีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถตู้สาธารณะเฉลี่ย 6 คนต่อเดือน โดยรถตู้สาธารณะจะเกิดอุบัติเหตุสูงสุดร้อยละ 31 รถโดยสารปรับอากาศร้อยละ 30 รถโดยสารนำเที่ยวร้อยละ 16 รถเมล์ร้อยละ 8 รถโดยสารระหว่างจังหวัดและรถรับส่งพนักงานร้อยละ 7 รถแท็กซี่ร้อยละ 2 ส่วนใหญ่อุบัติเหตุที่เกิดจากรถตู้จะเสียชีวิตและบาดเจ็บทุกครั้งเมื่อเกิดเหตุ

ในครึ่งแรกของปี 2557 จากรายงานสถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบรถตู้สาธารณะเกิดอุบัติเหตุจำนวน 377 ครั้ง สาเหตุส่วนใหญ่มีปัจจัยหลักจาก (1) การขับขี่ด้วยความประมาท ใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเพื่อวิ่งหลายรอบต่อวัน (2) คนขับหลับใน สภาพร่างกายไม่พร้อม ขับรถต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานเกินที่กฎหมาย

ตาราง 20 ผลการดำเนินงานและการสำรวจความเห็นประชาชนตามนโยบาย 5 จริง 5 จอม (มิถุนายน-กรกฎาคม 2557)

ผลการดำเนินงาน	จำนวน
จับกุมผู้กระทำความผิดตามนโยบาย 5 จริง	178,615 ราย
จับกุมผู้กระทำความผิดตามนโยบาย 5 จอม	21,087 ราย
การสำรวจความคิดเห็นประชาชน	
อยากให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ 97
มาตรการการรถช่วยลดปัญหาจราจร	ร้อยละ 88
สภาพการจราจรในพื้นที่กรุงเทพฯ ดีขึ้น	ร้อยละ 77
แนวโน้มผู้กระทำความผิดหลังดำเนินมาตรการพบว่าลดลง	

ที่มา: www.trafficpolice.go.th

กำหนด 4 ชั่วโมง (3) รถตู้บางสายวิ่งเกินระยะทางที่กฎหมายกำหนดไว้ห้ามเกิน 300 กิโลเมตร แต่ใช้พนักงานขับรถเพียงคนเดียว (4) สภาพรถมีการดัดแปลง บรรทุกผู้โดยสารเกินกว่ากำหนดที่จดทะเบียน ทำให้เสียความสมดุลในการควบคุมรถทั้งการเลี้ยวโค้งและการใช้ความเร็ว (5) การไม่ได้ต่อภาษีทำให้ไม่มีการตรวจสภาพรถ บางคันมีการติดไฟเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด มีการเปิดไฟใส่นำรถคันอื่นจนทำให้เกิดอุบัติเหตุ (6) สภาพถนนชำรุด คอสะพานชำรุด มีสิ่งกีดขวางและวัตถุตกหล่นบนพื้นถนนทัศนวิสัยในการขับขี่ไม่ดี และ (7) ผู้โดยสารใช้รถตู้ผิดกฎหมายหรือรถตู้ป้ายดำ การเลือกขึ้นรถที่ถูกกฎหมายมีผลต่อการชดเชยเยียวยาหากเกิดอุบัติเหตุหรือเสียชีวิต สำหรับรถตู้โดยสารสาธารณะให้ติดตั้งแถบตรวจบันทึกความเร็ว (RFID) เพื่อตรวจจับความเร็วของรถ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องเส้นทางและระยะทางที่ครอบคลุม รวมถึงประสิทธิภาพของการควบคุมความเร็ว ขณะเดียวกันในพื้นที่ซึ่งมีการติดตั้งเครื่อง คนขับจะหลีกเลี่ยงไปใช้เส้นทางลัดอื่นทำให้ไม่สามารถจับความเร็วได้

คณะกรรมการความสงบแห่งชาติให้ความสำคัญและดำเนินนโยบายเร่งด่วนคือการจัดระเบียบจราจรจึงได้มีนโยบายการจัดระเบียบรถตู้โดยสารสาธารณะ และรถจักรยานยนต์สาธารณะเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและให้บริการที่ดีกับประชาชน อาทิ การจัดระเบียบวินรถตู้รอบอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิเป็นอันดับแรก ต่อมาในช่วงเดือนมิถุนายนได้เปิดรับลงทะเบียนให้กับรถตู้สาธารณะที่วิ่งให้บริการภายในกรุงเทพมหานคร วิ่งระหว่างกรุงเทพมหานครไปจังหวัดอื่น และวิ่งระหว่างจังหวัดถึงจังหวัดเพื่อขอรับความช่วยเหลือและในวันที่ 19-20 กรกฎาคม 2557 ได้ตรวจสภาพรถเพื่อขอรับสติ๊กเกอร์รถตู้มีจำนวนทั้งหมด 3,600 คัน พบว่ามีรถที่ผ่านการตรวจ 2,600 คัน เหลืออีกประมาณ 1,000 คันที่ไม่ผ่าน อาทิ กระจกร้าว ไม่มีอุปกรณ์ดับเพลิง หากมีการปรับปรุงก็สามารถเข้ารับการตรวจได้ และหลังจากวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 เป็นต้นไป จะมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด รถตู้โดยสารส่วนบุคคลที่วิ่งรับจ้างประจำทาง โดยมีได้จดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายและที่ไม่มีสติ๊กเกอร์ จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายทันที โดยมีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ 20,000-100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับสำหรับรถตู้ป้ายทะเบียนขาวต้องเข้าตรวจสอบสภาพรถเพื่อการออกใบอนุญาตและต้องติดสติ๊กเกอร์ที่หน้ารถฝั่งซ้ายและหลังรถ จากนั้น 1 เดือนจะต้องทำเรื่องขอเปลี่ยนทะเบียนเป็นรถตู้สาธารณะ หากไม่เปลี่ยนจะถูกจับกุมส่วนรถตู้ป้ายทะเบียนสีเหลืองจะไม่มีการติดสติ๊กเกอร์และมีการตรวจสภาพรถทุก 6 เดือน สำหรับรถที่ผ่านการตรวจสภาพรถต้องมีอายุไม่เกิน 10 ปี และที่นั่งทั้ง 14 ที่นั่งต้องมีเข็มขัดนิรภัย มีถังดับเพลิง และอุปกรณ์รถต้องมีความพร้อม จึงอนุญาตให้นำมาให้บริการได้

สถานการณ์การค้ามนุษย์ยังจำเป็นต้องระดมพลังความร่วมมือแก้ไขอย่างบูรณาการ

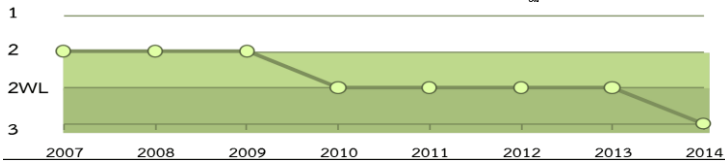
ประเทศไทยได้รับการประเมินต่ำสุดอยู่ในระดับกลุ่ม Tier 3 ภายหลังจากที่ได้รับการประเมินในระดับกลุ่ม Tier 2 Watch List ปีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามองเป็นปีที่สี่ติดต่อกัน (พ.ศ. 2553-2556) จากรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ (Trafficking in Persons Report- TIP Report) ประจำปี 2014⁹ ซึ่งเป็นการประเมินข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2556 ถึง 31 มีนาคม 2557 เช่นเดียวกับประเทศมาเลเซีย เกาหลีเหนือ และเวเนซุเอลา ร่วมกับอีก 20 ประเทศ ที่ถูกระบุมีสถานการณ์การค้ามนุษย์ในระดับรุนแรง รวมทั้งรัฐบาลไม่มีความก้าวหน้าในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว

ประเด็นสำคัญที่สหรัฐฯ ให้ความสนใจคือ เรื่องการลงโทษและการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ รวมทั้งเผยแพร่บัญชีรายชื่อสินค้าที่มีเหตุผลเชื่อได้ว่าผลิตจากการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับ ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม กุ้ง อ้อย และใช้แรงงานบังคับ ได้แก่ สินค้าปลา และการตัดสีพิเศษทางศุลกากร (GSP) ของสินค้าจากประเทศไทย เนื่องจากสมพันธ์แรงงานสหรัฐฯ ระบุว่าประเทศไทยยังไม่ได้ยื่นเรื่องเพื่อรับรองอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87 และ 98

ในปี 2556 ไทยได้มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ทั้งความพยายามในการสอบสวนและดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปรับปรุงมาตรฐานและกระบวนการตรวจแรงงานผ่นผืนให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นผู้ใหญ่สามารถพำนักในราชอาณาจักรและทำงานนอกสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพได้ชั่วคราว คุ้มครองแรงงานในอุตสาหกรรมประมง พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาวเพื่อจัดหาแรงงานต่างด้าวด้วยวิธีการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเมื่อ วันที่ 17 ตุลาคม 2556

แนวทางที่ต้องเร่งดำเนินการต่อไป (1) ป้องกันประชาชนกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ และผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองและกลับคืนสู่สังคมอย่างปลอดภัย (2) พิจารณาประเด็นข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยตามรายงาน TIP Report และดำเนินการสอบสวน/ตรวจสอบความถูกต้องของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอ เพื่อนำไปสู่การดำเนินการแก้ไขและ/หรือ

แผนภาพ 19 ระดับการประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศไทยตามรายงานของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ

ระดับการประเมิน 4 ระดับ

- Tier 1 คือประเทศที่ดำเนินการสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมาย Trafficking Victims Protection Act: TVPA ทั้งด้านการป้องกันและบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ และการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์
- Tier 2 คือประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายสหรัฐฯ แต่มีความพยายามปรับปรุงแก้ไข
- Tier 2 Watch List ปีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามอง มีลักษณะคล้ายกับ Tier 2 แต่มีเหยื่อการค้ามนุษย์จำนวนมากหรือเพิ่มขึ้นมาก หรือไม่มีความชัดเจนว่ามีความพยายามเพิ่มขึ้นในการต่อต้านการค้ามนุษย์
- Tier 3 เป็นระดับต่ำสุด ประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตาม TVPA และไม่มีความพยายามอย่างมีนัยสำคัญ

การค้ามนุษย์ หมายถึง การใช้กำลังบังคับ ข่มขู่ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิด ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลดังกล่าว

รูปแบบการค้ามนุษย์ที่สำคัญ ได้แก่ การค้าประเวณี การนำคนมาเป็นทาส การนำคนมาขอทาน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การขูดรีดบุคคล การบังคับตัวอวัยวะเพื่อการค้า ทั้งนี้ รวมถึงการผลิตหรือเผยแพร่วัตถุลามกและนำตัวมาเพื่อแสดง ปัจจุบันไทยมีกฎหมายเฉพาะเพื่อดำเนินการป้องกัน ปราบปรามและช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ คือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551

ปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและยังไม่หมดไป อีกทั้งสถิติผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ปรากฏยังมีเป็นจำนวนน้อย จากรายงานผลการดำเนินงานรอบแรก ประจำปี 2556 ตามแผนปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยเสนอต่อสหรัฐฯ พบว่ามีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สัญชาติไทยและต่างด้าว รวมถึงไม่สามารถระบุสัญชาติรวม 910 คน แยกเป็นผู้เสียหายชาย 189 คน ผู้เสียหายหญิง 721 คน โดยมีผู้เสียหายเป็นเด็ก (หมายถึงบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี) เป็นกลุ่มผู้เสียหายที่มีจำนวนมากที่สุดโดยเฉพาะกลุ่มผู้เสียหายที่เป็นเด็กหญิง

ไทยได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ 5 P อย่างบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปี 2556 ดังนี้ (1) การดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มขึ้นเป็น 674 คดี ในจำนวนนี้มี การฟ้องร้องผู้กระทำผิด 483 ราย ลงโทษผู้กระทำผิด 225 ราย ดำเนินคดีบริษัทจัดหาแรงงาน 15 บริษัท และดำเนินคดีกับนายหน้าเถื่อน 155 คดี (2) การคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือ มีการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์จำนวนกว่า 600 คน เป็นเงินรวมกว่า 6 ล้านบาท (3) การป้องกันได้มีการปรับปรุงและขยายการตรวจแรงงานให้ครอบคลุมพื้นที่และสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในภาคการประมง จัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมงใน 7 จังหวัด (4) รัฐบาลจัดสรรงบประมาณพิเศษกว่า 190 ล้านบาทเพื่อดำเนินกิจกรรมเชิงรุกด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (5) ความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ และระหว่างประเทศจัดทำ MOU กับองค์กรเอกชน ภาคประชาสังคมและประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มน้ำโขงเพื่อร่วมมือป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และอยู่ระหว่างการเจรจา MOU เพิ่มเติมกับหลายประเทศ เช่น จีน มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์

⁹ รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ เป็นรายงานประจำปีจัดทำขึ้นตามกฎหมายสหรัฐฯ Trafficking Victims Protection Act of 2000 (TVPA) เพื่อเสนอรัฐสภาสหรัฐฯ เป็นการประเมินสถานการณ์และการดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์ของรัฐบาลประเทศต่างๆ ทั่วโลกกว่า 186 ประเทศ และจัดระดับประเทศต่าง ๆ ตามเกณฑ์ในกฎหมายข้างต้นเป็น 4 ระดับ ซึ่งสหรัฐฯอาจพิจารณาจะให้การให้ความช่วยเหลือที่มีใช้เพื่อมนุษยธรรมและความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องกับการค้า (non-humanitarian and non trade foreign assistance)

“อัมบุญ”

บทเรียนจากต่างประเทศ

สถานะทางกฎหมายของการอัมบุญ มีความแตกต่างกันไปตามตัวบทกฎหมายของแต่ละประเทศ ตามขอบเขตของการกระทำ สรุปได้ดังนี้

1. การเปิดให้มีการรับตั้งครรภ์แทนเชิงพาณิชย์ (Commercial Surrogacy) อย่างถูกกฎหมายและยินยอมให้ข้อตกลง/สัญญาการตั้งครรภ์แทนมีผลบังคับใช้ในทางกฎหมายเช่น ประเทศอินเดีย ยูเครน รัสเซีย
2. การยินยอมให้มีการตั้งครรภ์แทนในกรณีที่ เป็นญาติหรือผู้ตั้งครรภ์แทนไม่ได้รับจ้าง แต่ห้ามมิให้มีการตั้งครรภ์แทนเชิงพาณิชย์ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ อิสราเอล เนเธอร์แลนด์
3. การห้ามมิให้มีการตั้งครรภ์แทนในทุกกรณี เช่น ประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ จีน และญี่ปุ่น

ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอัมบุญ

1. การกำหนดสถานะความเป็นบิดามารดาที่ขบด้วยกฎหมายของเด็กมีความซับซ้อน โดยเฉพาะเมื่อผู้ว่าจ้างมาจากประเทศที่ห้ามมิให้มีการตั้งครรภ์แทน ทำให้ประเทศนั้นๆ ไม่รับรองความเป็นบิดามารดาที่ต้องตามกฎหมายให้กับผู้ว่าจ้าง หากผู้รับจ้างตั้งครรภ์แทนอยู่ในประเทศที่อนุญาตให้มีการตั้งครรภ์แทนเชิงพาณิชย์อย่างถูกกฎหมาย ซึ่งมักพิจารณาให้ความเป็นบิดามารดาตามความสัมพันธ์ทางพันธุกรรม ก่อให้เกิดปัญหาเด็กไม่ได้รับการรับรองเป็นบุตรจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเลย (Parentless) นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดข้อโต้แย้งทั้งตามหลักวิทยาศาสตร์ หลักสิทธิมนุษยชน และหลักศีลธรรม รวมถึงก่อให้เกิดความยุ่งยากในระบผู้รับผิดชอบเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็กที่เกิดขึ้นมาได้
2. การกำหนดสัญชาติของเด็กประเทศส่วนใหญ่จะทำให้สัญชาติเด็กตามสัญชาติของผู้ให้กำเนิด หากประเทศของผู้ว่าจ้างห้ามมิให้มีการรับตั้งครรภ์แทน จะไม่รับรองสัญชาตินั้นให้กับเด็กขณะที่ประเทศที่เด็กถือกำเนิด หากมีการอนุญาตให้ตั้งครรภ์แทนได้อย่างถูกกฎหมาย ก็จะไม่รับรองสัญชาติให้กับเด็กเช่นกัน เนื่องจากถือว่าเด็กจะต้องถือสัญชาติตามบิดามารดาที่เกี่ยวข้องทางพันธุกรรม ก่อให้เกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ (Stateless)
3. การคุ้มครองหญิงที่รับจ้างตั้งครรภ์แทนมีความเสี่ยงต่อสุขภาพและจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตั้งครรภ์เชิงพาณิชย์การรับจ้างตั้งครรภ์ในรูปแบบของการค้ามนุษย์ที่มีการล่อลวงให้หญิงต่างชาติเข้าไปทำงานรับจ้างตั้งครรภ์แทน ปัจจุบันผลักดันให้ผู้หญิงจำนวนหนึ่งยอมรับจ้างตั้งครรภ์แทน เนื่องจากความกดดันทางเศรษฐกิจ ทั้งความยากจน และโอกาสในการทำงาน ดังนั้น การดูแลจัดการปัญหาการอัมบุญจึงต้องเชื่อมโยงกับการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดจำนวนผู้หญิงที่มีแนวโน้มเข้าร่วมในขบวนการดังกล่าว

การชี้แจงในรายงานผลการดำเนินงานด้านการค้ามนุษย์ที่จะเสนอต่อสหรัฐอเมริกาในการประเมินรอบต่อไป โดยให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านการจับกุม และดำเนินคดีทั้งขบวนการ พร้อมทั้งการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และคุ้มครองกลุ่มเสี่ยง (3) แก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในส่วนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ (4) แก้ไขปัญหาการใช้แรงงานบังคับในภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจประมง โดยให้ดำเนินคดีและลงโทษเจ้าของเรือ ได้กึ่งที่บังคับใช้แรงงานลูกเรือเยี่ยงทาสและ (5) พัฒนาระบบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยอาศัยความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมในการให้ข้อมูล เนื่องจากมีข้อบ่งชี้ว่ารายงานผลการดำเนินงานด้านการค้ามนุษย์ของรัฐบาล ไม่ได้รับความเชื่อถือหรือให้น้ำหนักมากนักเมื่อเทียบกับรายงานจากองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล นักวิชาการ และสื่อมวลชน

การดำเนินการในระยะเร่งด่วน คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์” เพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ และปัญหาการค้ามนุษย์ แรงงานบังคับ และแรงงานเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการลดผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา การพิจารณาปรับกฎระเบียบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความคล่องตัวในการดำเนินการเพิ่มขึ้น รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงานในพื้นที่ 4 จังหวัดคือ สระแก้ว จันทบุรี ตราด และ สุรินทร์ เพื่อออกใบอนุญาตชั่วคราวให้แรงงานกัมพูชาที่ประสงค์จะกลับเข้ามาทำงานในประเทศไทย การเปิดศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จใน 8 จังหวัดที่จะสามารถรองรับแรงงานต่างด้าวที่มาจดทะเบียนได้เฉลี่ยวันละกว่า 1,400 คนและเร่งดำเนินการเปิดศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จให้ครบทุกจังหวัดต่อไป

การแสวงหาผลประโยชน์จากการตั้งครรภ์แทน (อัมบุญ)เชิงพาณิชย์โดยใช้ช่องทางบริการทางการแพทย์ในทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ปัจจุบันเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากและมีหลากหลายวิธี เช่น การทำเด็กหลอดแก้ว การทำกิฟต์ ทำซิฟต์ ทำอิกซี่ รวมถึงการตั้งครรภ์แทน¹⁰ หรือที่คนไทยเรียกว่าอัมบุญ การตั้งครรภ์แทนจะอนุญาตให้อัมบุญได้ต้องเป็นคู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น และต้องมีการรับรองจากแพทย์ว่าไม่สามารถมีบุตรได้เองหรือ

¹⁰ การตั้งครรภ์แทนหมายถึง การตั้งครรภ์โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ โดยหญิงที่ตั้งครรภ์มีข้อตกลงไว้กับสามีและภรรยาที่ขบด้วยกฎหมายก่อนตั้งครรภ์ว่าจะให้ทารกในครรภ์เป็นบุตรของสามีและภรรยาที่ขบด้วยกฎหมายรูปแบบการอัมบุญมี 2 ลักษณะได้แก่ (1) อัมบุญแท้ (Full Surrogacy) คือ ใช้ไข่ของผู้เป็นแม่แท้ๆ จะเป็นกรณีที่มีดลูกของผู้หญิงของคนที่ไม่มีปัญหาหรือว่าไม่สามารถตั้งครรภ์ได้ แต่รังไข่ยังใช้งานได้ ก็ใช้เชื้อสฤจิของผู้เป็นพ่อผสมกับไข่ของผู้เป็นแม่จนเกิดเป็นตัวอ่อน แล้วนำตัวอ่อนไปฝากใส่ไว้ในครรภ์ของหญิงซึ่งตกลงรับตั้งครรภ์ให้ และ (2) อัมบุญเทียม (Partial surrogacy) คือ ใช้เชื้อสฤจิของคนที่ไม่มีพ่อกับไข่ของผู้หญิงที่อัมบุญ

แนวทางการแก้ไขปัญหาอัมพฤกษ์ของต่างประเทศ

1. การกำหนดสถานะทางกฎหมายและขอบเขตของการรับจ้างตั้งครุฑที่ชอบด้วยกฎหมายอย่างชัดเจน เช่น (1) อนุญาตให้มีการตั้งครุฑเชิงพาณิชย์อย่างถูกกฎหมาย (2) อนุญาตให้มีการตั้งครุฑแทนเฉพาะในกรณีที่ผู้รับจ้างเป็นญาติหรือไม่ได้รับผลประโยชน์ใดๆ (3) ไม่อนุญาตให้มีการตั้งครุฑแทนในทุกกรณี
2. ในกรณีที่อนุญาตให้มีการรับจ้างตั้งครุฑแทนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ต้องเร่งกำหนดกฎหมายและสร้างมาตรฐานที่ดีในการควบคุมดูแล ติดตามตรวจสอบการรับจ้างตั้งครุฑแทนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในประเด็นของค่าตอบแทนและเงื่อนไขสัญญาระหว่างผู้ว่าจ้าง ผู้รับตั้งครุฑแทน และนายหน้าคนกลาง รวมถึงการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ว่าจ้างและผู้รับตั้งครุฑ เช่น ต้องเป็นผู้ที่แต่งงานและมีบุตรของตัวเองแล้ว และรับจ้างได้ไม่เกิน 3 ครั้งตลอดชีวิต จึงจะสามารถรับจ้างตั้งครุฑแทนได้
3. การดูแลคุ้มครองผู้รับตั้งครุฑแทน ทั้งในกรณีที่ได้รับและไม่ได้รับค่าจ้าง มักเป็นบุคคลที่ได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้น ในหลายประเทศจึงมุ่งให้ความสำคัญกับการดูแลคุ้มครองผู้รับตั้งครุฑแทนเป็นลำดับแรก เช่น ประเทศอินเดีย มีการกำหนดสวัสดิการด้านสาธารณสุข และรายได้จากการรับจ้างอัมพฤกษ์ที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่หญิงที่รับจ้างตั้งครุฑ
4. การกำหนดกฎระเบียบการรับจ้างตั้งครุฑแทนระหว่างประเทศปัจจุบันยังไม่มี การกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน แต่หลายประเทศต่างเห็นพ้องต้องกันว่า จะเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกฎระเบียบประเทศผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างได้อย่างทั่วถึงและยั่งยืน โดยสาระสำคัญอยู่ที่การให้ทุกประเทศกำหนดสถานะทางกฎหมายของการตั้งครุฑแทนในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม รายละเอียดลักษณะกฎระเบียบระหว่างประเทศที่เหมาะสมยังอยู่ระหว่างการหารือร่วมกันโดยมีข้อเสนอ ดังนี้ (1) ห้ามมิให้มีการรับจ้างตั้งครุฑแทนเชิงพาณิชย์ในทุกประเทศ ซึ่งมีข้อถกเถียงว่าการออกกฎหมายดังกล่าวจะทำให้เกิดกิจกรรมในตลาดมืดที่ขาดการควบคุมดูแล ขณะที่ผู้สนับสนุนกฎหมายเห็นว่าน่าจะเป็นการจำกัดให้กิจกรรมการรับจ้างตั้งครุฑแทนมีจำนวนน้อยลง (2) ห้ามมิให้มีการรับจ้างตั้งครุฑแทนเชิงพาณิชย์ในระดับระหว่างประเทศแต่อนุญาตให้มีการรับจ้างตั้งครุฑแทนภายในประเทศตามแต่กฎหมายของแต่ละประเทศกำหนด ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องความเป็นบิดามารดาและสัญชาติบุตรที่เกิดจากการตั้งครุฑแทนระหว่างประเทศ

มีบุตรยากผู้ที่มาอัมพฤกษ์ต้องเป็นญาติพี่น้องของสามีหรือภรรยาเท่านั้น ไม่มีการจ่ายค่าตอบแทนแก่หญิงที่ตั้งครุฑแทนและผู้บริจาคเซลล์สืบพันธุ์ ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการตั้งครุฑแทน

สถานการณ์ที่พบในสังคมและตามที่ปรากฏเป็นข่าวแพร่หลายทั้งสื่อในและต่างประเทศเกี่ยวกับการอัมพฤกษ์ที่มีธุรกิจให้บริการอัมพฤกษ์ที่มีชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไทยยังไม่มีกฎหมายโดยตรงและจากข้อบังคับของแพทยสภา หากกรณีคู่สมรสมีข้อจำกัดจำเป็นต้องให้ผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติตั้งครุฑแทน ต้องได้รับความเห็นชอบจากราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทยก่อนให้บริการทุกครั้ง การเปิดช่องว่างนี้อาจนำไปสู่ธุรกิจรับจ้างตั้งครุฑหรืออัมพฤกษ์เชิงพาณิชย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการโฆษณาชักชวนผ่านเว็บไซต์ต่างๆ รวมถึงธุรกิจเถื่อนที่มีชาวต่างชาติและชาวไทยเปิดบริษัทรับจัดหาสตรีที่ให้บริการอัมพฤกษ์ผ่านเว็บไซต์ โดยเลือกใช้สเปิร์มของตัวเองหรือผู้อื่น หรือให้เลือกใช้ไข่ของหญิงไทยหรือหญิงต่างด้าวที่คัดเลือกหน้าตามาอย่างดี การโฆษณาชวนเชื่อว่าประเทศไทยไม่มีกฎหมายห้าม ผู้มาใช้บริการและผู้รับจ้างอัมพฤกษ์จึงไม่ทราบว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายของไทย ประกอบกับประเทศไทยมีมาตรฐานการให้บริการที่ดี ทั้งการดูแลครุฑ ค่าใช้จ่ายในการให้บริการถูกกว่าในต่างประเทศ และหญิงที่มาตั้งครุฑแทนมีสุขภาพที่ดี ชาวต่างชาตินิยมเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีการตั้งครุฑแทนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งผู้ต้องการมีบุตรจริงและแบบเชิงพาณิชย์

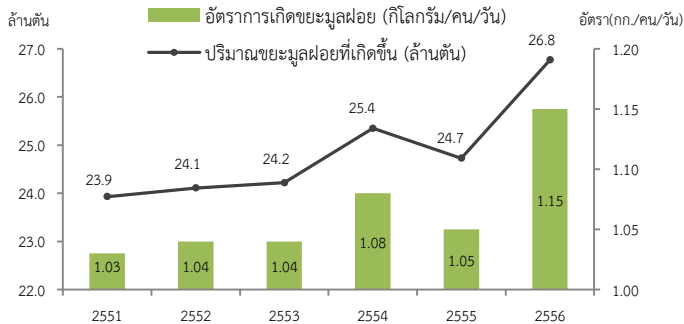
ผลกระทบจากการตั้งครุฑแทน (1) ด้านกฎหมาย เนื่องจากประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะ ส่งผลต่อสิทธิและสถานภาพทางกฎหมายของเด็กที่เกิดจากการอัมพฤกษ์ เนื่องจากกฎหมายปัจจุบันยังคงถือว่าเด็กที่คลอดจากหญิงคนใด ให้ถือเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของหญิงคนนั้นทำให้คู่สมรสซึ่งเป็นเจ้าของเซลล์สืบพันธุ์ต้องรับเด็กที่คลอดออกมาในฐานะเป็นบุตรบุญธรรมและมีผลให้เด็กไม่ได้รับสิทธิ เช่น การเบิกสวัสดิการข้าราชการ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน การถือสัญชาติ เป็นต้น (2) **ด้านจริยธรรม** อาทิ เกิดความสับสนของเด็กต่อการเป็นแม่ ปัญหาความสัมพันธ์และความรู้สึกของเด็กและแม่นอกจากนี้ การซื้อไข่และสเปิร์มส่งผลต่อจริยธรรมของการเกี่ยวพันสู่สายเลือด ซึ่งอาจเกิดการแต่งงานของกลุ่มที่เป็นพี่น้อง พ่อแม่ เป็นต้น (3) **ด้านสังคม** ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งจากความไม่ต้องการของพ่อแม่ และผู้ตั้งครุฑแทนไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ปัญหาการค้ำมนุษย์จากการบังคับตั้งครุฑและการนำเด็กไปใช้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และ (4) **ด้านสุขภาพของผู้ตั้งครุฑแทน** ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการรักษาด้วยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ผลข้างเคียงของยา ภาวะที่รังไข่ถูกกระตุ้นมากเกินไป การทำหัตถการ และภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครุฑ เช่น ครรภ์แฝด การท้องนอกมดลูก

ตาราง 21 ปริมาณขยะมูลฝอยปี 2554–2556

ภูมิภาค	2554		2555		2556	
	ตัน/วัน	ล้านตันปี	ตัน/วัน	ล้านตันปี	ตัน/วัน	ล้านตันปี
กทม.	11,470	4.19	11,000	4.02	11,334	4.14
เขตเทศบาล	19,011	6.94	25,046	9.14	28,058	10.24
เขต อบต.	38,544	14.07	31,105	11.35	33,962	12.39
เมืองพัทยา	425	0.16	426	0.16	n.a.	n.a.
รวม	69,450	25.4	67,577	24.7	73,354	26.8

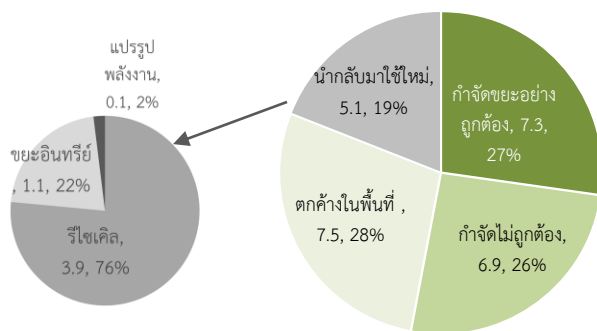
ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

แผนภาพ 20 อัตราการเกิดขยะมูลฝอย

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

แผนภาพ 21 การจัดการขยะมูลฝอย ปี 2556

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

แนวทางการแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑแทน (อัมบง)

(1) ผลักดันการออกกฎหมาย ที่เกี่ยวกับกระบวนการรับตั้งครุฑแทนทั้งระบบ เพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ การคุ้มครองแก่เด็กที่เกิดจากการตั้งครุฑแทนและหญิงที่รับตั้งครุฑแทน การกำหนดสถานะความเป็นบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็ก รวมทั้งควบคุมการรับตั้งครุฑแทนโดยเฉพาะในเชิงพาณิชย์ ขณะนี้คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ... และมอบหมายสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาอีกครั้งก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และให้กระทรวงสาธารณสุขพิจารณาความจำเป็นเหมาะสมในการออกกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลเซลล์ต้นกำเนิด (Stem Cells) ร่วมกับแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากเห็นควรออกเป็นกฎหมายก็ให้เร่งดำเนินการแล้วเสนอคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และ (2) ให้มีการเข้มงวดในการควบคุมสื่อออนไลน์เพื่อมิให้เป็นช่องทางนำไปสู่ธุรกิจรับจ้างตั้งครุฑหรืออัมบงเชิงพาณิชย์ รวมทั้งสถานพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์ที่ให้บริการการตั้งครุฑแทนแก่แม่อัมบงให้ปฏิบัติตามข้อบังคับของแพทยสภาอย่างเคร่งครัด

การเร่งรัดการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทยมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยทุกปีตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคของประชาชนโดยในปี 2555 มีปริมาณขยะมูลฝอย 24.7 ล้านตัน เฉลี่ย 67,577 ตันต่อวัน และในปี 2556 มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นเป็น 26.8 ล้านตัน หรือเฉลี่ย 73,354 ตันต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ถึง 2.1 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 8.5 อัตราการผลิตขยะต่อคนต่อวันเพิ่มขึ้นจาก 1.03 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ในปี 2551 เป็น 1.15 กิโลกรัมต่อคนต่อวันในปี 2556

ในขณะที่เดียวกันปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องยังมีอัตราที่ต่ำ โดยในปี 2556 สามารถกำจัดขยะอย่างถูกต้องเพียง 7.3 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.9 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ขณะที่มีการกำจัดแบบไม่ถูกต้องถึง 6.9 ล้านตัน (ร้อยละ 25.7) และยังมีขยะมูลฝอยที่ไม่ได้รับบริการเก็บขนทำให้ตกค้างในพื้นที่อยู่อีกประมาณ 7.5 ล้านตัน (ร้อยละ 28.4) สำหรับขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีเพียงจำนวน 5.1 ล้านตัน¹¹ (ร้อยละ 19) ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำมากเมื่อ

¹¹ ขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์จำนวน 5.1 ล้านตัน แบ่งเป็น การใช้ประโยชน์จากการซื้อขายขยะรีไซเคิล 3.9 ล้านตัน (ร้อยละ 76) การใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์ (ปุ๋ยหมักและก๊าซชีวภาพ) 1.1 ล้านตัน (ร้อยละ 22) และการแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า 0.1 ล้านตัน (ร้อยละ 2)

เทศบาลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา: ต้นแบบของการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

เทศบาลตำบลโนนแดงอำเภอโนนแดงจังหวัดนครราชสีมา มี 8 ชุมชนประชากรรวม 4,545 คน มีภาระจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละวันมากถึง 11.20 ตัน ต้องเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีเทลงในหลุมในพื้นที่ 35 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลตอนยาวใหญ่ ได้สร้างปัญหาให้แก่ชุมชนรอบเคียงด้วยปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นทุกวันและความสามารถในการรองรับขยะที่ลดน้อยลงจึงหันมาให้ความสนใจกับการจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นระบบโดยให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ครัวเรือนเพื่อลดภาระการเก็บรวบรวมและกำจัด

จุดเริ่มต้นของการดำเนินงานเริ่มจากการสร้างองค์ความรู้ทั้งในระดับบุคลากรและประชาชนด้วยกระบวนการประชุมเป็นหลักและจัดกิจกรรมเปิดรับองค์ความรู้จากภายนอกด้วยการทัศนศึกษาดูงานการบรรยายให้ความรู้และฝึกปฏิบัติซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ปฏิบัติทันทีโดยเน้นการคัดแยกขยะเป็น 2 ประเภทหลักได้แก่ (1) ขยะรีไซเคิลที่สามารถขายได้ (2) ขยะอินทรีย์

ปี 2555 เทศบาลตำบลโนนแดงสามารถลดและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้มากถึงร้อยละ 57.7 (เป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมพ.ศ. 2555- 2559 กำหนดเป้าหมายในการลดและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30) สามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์สามารถนำขยะไปขายในรูปของขยะรีไซเคิลผ่านกลุ่มรีไซเคิลชุมชนเพียง 6 เดือนได้เงิน 140,417 บาท และสามารถรวบรวมขยะอินทรีย์เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยชีวภาพได้มากถึง 13 ตันเศษ

ผลสำเร็จของกระบวนการพัฒนา มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยทั้ง 8 ชุมชนเข้าร่วมโครงการและมีครัวเรือนที่ร่วมกิจกรรมมากถึงร้อยละ 76.34 ของครัวเรือนทั้งหมด

กระบวนการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับท้องถิ่นได้นำเอากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ดำเนินการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของชุมชนภายใต้ทุนทางสังคมที่ดำรงอยู่โดยใช้ **หลักการมีส่วนร่วม** เป็นแกนการจัดกระบวนการพัฒนาโดยดำเนินการใน 4 ขั้นตอน (1) ร่วมรับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา (2) ร่วมหาทางเลือกตามศักยภาพของชุมชนและร่วมวางแผนดำเนินการกิจกรรม (3) ร่วมลงทุนและปฏิบัติการ (4) ร่วมติดตามและประเมินผล

ส่วนการจัดกิจกรรมในระดับครัวเรือนชุมชนและท้องถิ่นได้นำเอา **แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste Management)** ซึ่งเป็นแนวคิดที่ยึดหลักการ “ขยะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้” โดยดำเนินการดังนี้ (1) การลดปริมาณของเสียที่จะทิ้งให้เหลือน้อยที่สุด (2) การบริโภคให้พอดีและบริโภคสินค้าที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ (3) การเลือกใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (4) การคัดแยกขยะที่สามารถกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการตั้งกลุ่มปุ๋ยชีวภาพและกลุ่มรีไซเคิลชุมชนเป็นต้น

ผลของการพัฒนาจากความสำเร็จในการลดและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่แล้วชุมชนและท้องถิ่นมีความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นคงสมบูรณ์พึ่งพาตนเองได้

ที่มา : รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2555

เปรียบเทียบกับขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการกลับมาใช้ประโยชน์ได้¹² แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการขยะในรูปแบบต่างๆ ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร

การจัดการขยะมูลฝอยที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในการบริการและจัดการขยะ การผลิตสินค้าและบรรจุภัณฑ์ในปัจจุบันมีการผลิตที่ซับซ้อน ใช้อุปกรณ์ประกอบที่กำจัดยาก ทำให้มีความต้องการระบบการจัดการที่ซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย¹³ ที่มีในปัจจุบันส่วนใหญ่ร้อยละ 81 เป็นแบบไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การเทกองกลางแจ้ง การทิ้งในพื้นที่รกร้าง การเผาในที่โล่ง เป็นต้น ส่งผลให้ปริมาณขยะสะสมตกค้างมีจำนวนสูงถึง 19.9 ล้านตัน ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องจะก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมตามมา ทั้งความเสื่อมโทรมของภูมิทัศน์ในชุมชน มลพิษทางอากาศจากการเผาและกลิ่นไม่พึงประสงค์ มลพิษทางน้ำจากการตกค้างของขยะในชุมชนซึ่งเมื่อมีฝนตกลงมา จะไหลชะนำความสกปรก เชื้อโรคสารพิษจากขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำและน้ำใต้ดิน ส่งผลทำให้แหล่งน้ำเกิดเน่าเสียเป็นอันตรายต่อวงจรชีวิตของสัตว์น้ำและการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมถึงทำให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพต่างๆ ตามมาด้วย

แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา โดยรณรงค์ให้มีส่วนร่วมในการลดการผลิตขยะมูลฝอย การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อให้การจัดการขยะและการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์สามารถทำได้โดยง่าย การผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ การออกมาตรการจูงใจในการแยกขยะ จัดการและส่งเสริมการรับซื้อขยะให้เป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน มีกรณีตัวอย่างเช่น เทศบาลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา เป็นอีกหนึ่งต้นแบบของการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

¹² ในปัจจุบันมีสัดส่วนองค์ประกอบที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ในอัตราที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นโดยสามารถนำขยะจำพวกพลาสติกแก้วกระดาษโลหะอลูมิเนียมมารีไซเคิลได้ร้อยละ 30-35 และนำขยะอินทรีย์หรือขยะที่สามารถย่อยสลายได้มาหมักทำปุ๋ยได้ร้อยละ 45-50

¹³ ในปี 2556 มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั้งประเทศ 2,490 แห่ง เป็นสถานที่ที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้องตามหลักวิชาการ 466 แห่ง (ร้อยละ 19) แต่ยังคงมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกต้อง เช่น การเทกองกลางแจ้ง การเผาในที่โล่ง เป็นต้น อยู่ถึง 2,024 แห่ง (ร้อยละ 81)

ส่วนที่สอง: บทความพิเศษ เรื่อง “เด็กปฐมวัย...จุดเริ่มต้นการพัฒนาตามช่วงวัย”

เด็กปฐมวัยยังประสบปัญหาทั้งด้านภาวะทุพโภชนาการและด้านสติปัญญา ส่วนหนึ่งเนื่องจากพ่อแม่ยังขาดความรู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์และไม่ให้ความสำคัญกับการวางแผนครอบครัว รวมทั้งสภาพการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมทำให้เด็กไม่ได้รับการดูแลที่ดีพอ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงต้องเร่งดำเนินการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยทั้งด้านสติปัญญาและอารมณ์อย่างครบวงจรทั้งในด้านการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพ เน้นความสำคัญของสถาบันครอบครัวทั้งในเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ การเลี้ยงดูเด็ก ขณะเดียวกันครูและโรงเรียนต้องเข้าใจถึงบทบาทของตนในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ภาครัฐควรอุดหนุนและให้ความช่วยเหลือเด็กในครัวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริม/สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มือสังเคราะห์การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่มุ่งจะเตรียมคนให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันและความพร้อมในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพเด็กปฐมวัยเป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาการสูง ซึ่งงานวิจัยต่างๆ ได้ระบุว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาสมอง ถ้าได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้อง ทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพเมื่อโตขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเด็กยังประสบปัญหาท้าทายทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยง ในระดับบุคคลปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและข้อจำกัดต่อการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ และเป็นข้อจำกัดในระดับภาพรวมของประเทศ ในการยกระดับทุนมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญและมีแนวทางและมาตรการเพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นรากฐานการพัฒนาเมื่อเติบโตสู่วัยเรียนและวัยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ภาวะทุพโภชนาการ¹⁴ ยังเป็นปัญหาที่ต้องเฝ้าระวัง โดยเฉพาะเด็กในครัวเรือนยากจนผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 (MICS4) พบว่า เด็กแรกคลอดร้อยละ 7.6 มีน้ำหนักแรกคลอดต่ำกว่า 2,500 กรัม ขณะที่เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานปานกลางและรุนแรงร้อยละ 9.2 มีความสูงต่ำกว่าเกณฑ์ระดับปานกลางและรุนแรงถึงร้อยละ 16.3 และมีน้ำหนักต่อส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลางและรุนแรงร้อยละ 6.7 โดยปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กได้แก่ การศึกษาของมารดาและฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน โดยเด็กในครัวเรือนยากจนและมารดามีการศึกษาต่ำมีสัดส่วนเด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการสูงกว่าครัวเรือนร่ำรวยโดยเฉพาะการขาดสารอาหารเรื้อรังที่สูงถึงร้อยละ 23.1 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2549

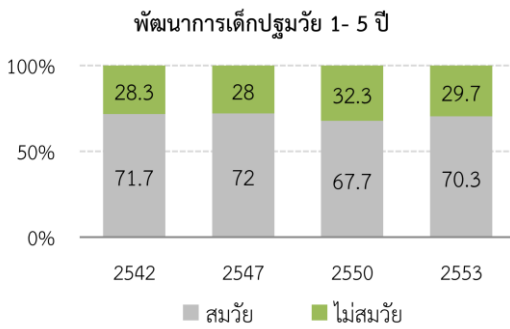
สัดส่วนภาวะทุพโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี
จำแนกตามฐานะเศรษฐกิจของครัวเรือน

ฐานะเศรษฐกิจ ของครัวเรือน	น้ำหนักต่ออายุ ต่ำกว่าเกณฑ์(%)		ส่วนสูงต่ออายุ ต่ำกว่าเกณฑ์(%)		น้ำหนักต่อส่วนสูง ต่ำกว่าเกณฑ์(%)	
	2549	2555	2549	2555	2549	2555
ยากจนมาก	15.2	13.5	15.7	23.1	4.6	7.7
ยากจน	9.7	10.0	13.3	19.9	3.6	6.8
ปานกลาง	9.7	10.2	12.9	15.5	4.5	6.5
ร่ำรวย	6.0	7.0	9.3	10.9	3.7	5.9
ร่ำรวยมาก	4.1	3.7	6.7	10.6	3.9	6.7
รวม	9.3	9.2	11.9	16.3	4.1	6.7

ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2549 และ 2555 (MICS)
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากนี้ ยังพบโรคขาดสารไอโอดีนและภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญาและสุขภาพร่างกายของเด็ก โดยการตรวจระดับไอโอดีนในปัสสาวะเด็กเล็ก (3-5 ปี) ของสำนักโภชนาการ กรมอนามัย เมื่อปี 2556 พบเด็กร้อยละ 11.1 เป็นโรคขาดสารไอโอดีน (ปริมาณไอโอดีนในปัสสาวะน้อยกว่า 100 ไมโครกรัมต่อลิตร) สอดคล้องกับการสำรวจของ MICS4 ที่พบครัวเรือนมีไอโอดีนที่เพียงพอมีเพียงร้อยละ 71 โดยครัวเรือนร่ำรวยมากมีการบริโภคเกลือที่มีไอโอดีนเพียงพอถึงร้อยละ 87 สูงกว่าครัวเรือนยากจนมากที่มีไอโอดีนบริโภคเพียงพอร้อยละ 54 ขณะที่ผลสำรวจภาวะโภชนาการของเด็กไทย อายุ 6 เดือน-12 ปี ในโครงการสำรวจภาวะโภชนาการกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Nutrition Survey: SENUTS) ล่าสุดเมื่อ พ.ศ. 2553-2555 พบเด็กปฐมวัยของไทยอายุ 6 เดือน ถึง 3 ปี ในเขตชนบทมีภาวะโลหิตจางร้อยละ 42 ส่วนในเขตเมืองพบร้อยละ 26

¹⁴ ภาวะการขาดสารอาหารเกี่ยวข้องกับเสียชีวิตจากการเจ็บป่วย หรือมีภาวะชะงักงันของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก โดยการวัดประกอบด้วย น้ำหนักต่ออายุ เป็นการวัดภาวะทุพโภชนาการที่เกิดจากการขาดสารอาหารเฉียบพลันและเรื้อรัง ส่วนสูงต่ออายุเป็นการวัดภาวะทุพโภชนาการที่เกิดจากการขาดอาหารเรื้อรัง (stunt) และน้ำหนักต่อส่วนสูงเป็นการวัดภาวะทุพโภชนาการจากการขาดอาหารเฉียบพลันคือขาดอาหารในช่วงเวลาที่ผ่านมาไม่นาน

ที่มา: กรมอนามัย

สรุปผลการศึกษาระดับสติปัญญา (IQ) เด็กวัยเรียน

กลุ่มผู้สำรวจ	ปี	ช่วงอายุ(ปี)	เครื่องมือ	คะแนน
Politt E, Hathirut P, Kotchabhakdi N, Missell L. and Valyasev A.	2532	8-10	CPM	91
นิชรา เรืองคารกานนท์ (สวรส.)	2539-2540	6-13	TONI-2	92.0
กาญจนา วณิชรมณีย์ ปราณี ชาญนรงค์	2547	6-16	WISC-III	98.4
ลัดดา เหมะสุวรรณ	2547	6-12	TONI-3	88
นิชรา เรืองคารกานนท์		13-18		86.7
สมชาย จักรพันธ์ (กรมสุขภาพจิต)	2550	6-11	เชาวน์เล็ก	97.3
ปราณี ชาญนรงค์ วิชัย เอกพลกร(บก.)	2551-2552	6-14	TONI-3	91.4
กรมสุขภาพจิต	2554	6-15	SPM	98.59

หมายเหตุ: การเปรียบเทียบเครื่องมือทดสอบ TONI-3, SPM และ WISC-III พบว่า TONI-3 จะแสดงผลต่ำกว่า SPM และ WISC-III 8-10 จุด

ที่มา: ปรับปรุงจากรายงานสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย ปี 2554 กรมสุขภาพจิต

• **ระดับสติปัญญาของเด็กไทยไม่มีการพัฒนาในช่วง 10 ปี**ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย (MICS4) พบว่า เด็กอายุ 36-59 เดือน ร้อยละ 92 มีพัฒนาการที่เหมาะสมทั้งด้านร่างกาย การอ่าน อารมณ์และการเรียนรู้ โดยเด็กที่มีพัฒนาการด้านการอ่านมีสัดส่วนต่ำสุดคือร้อยละ 63 เทียบกับด้านร่างกายร้อยละ 97 ด้านอารมณ์ร้อยละ 87 และด้านการเรียนรู้ร้อยละ 97 โดยเด็กที่เข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาจะมีพัฒนาการสูงกว่าเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนขณะที่การสำรวจของกรมอนามัยอย่างต่อเนื่องโดยใช้แบบคัดกรองพัฒนาการ Denver 2 ตั้งแต่ปี 2542 สุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ ครั้งล่าสุด ปี 2553 พบว่าเด็กไทยมีพัฒนาการสมวัยประมาณร้อยละ 70 และมีพัฒนาการล่าช้าประมาณร้อยละ 30

ด้านระดับสติปัญญาของเด็กวัยเรียนพบว่า มีระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและไม่มีการพัฒนาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา รายงานสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทยปี 2554 ของกรมสุขภาพจิตพบเด็กนักเรียนอายุ 6-15 ปี มีไอคิวเฉลี่ย 98.59 ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานสากล (IQ =100) ต่ำกว่าประเทศในกลุ่มเอเชีย 5-10 จุด โดยเด็กร้อยละ 48.5 มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (น้อยกว่า 100) และมีระดับสติปัญญาบกพร่อง (น้อยกว่า 70) อยู่ถึงร้อยละ 6.5 สูงกว่ามาตรฐานสากลที่ไม่ควรเกินร้อยละ 2 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจที่ผ่านมาคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของไทยอยู่ในระดับคงที่คืออยู่ที่ร้อยละ 97-99 ทั้งที่ตามทฤษฎีการวัดความสามารถทางสติปัญญาเชื่อว่าโดยปกติจะมีการเพิ่มขึ้นของ IQ เฉลี่ย 2-3 จุดในทุก 10 ปี ทั้งนี้เกิดจากประชากรมีสุขภาพและการศึกษาดีขึ้น แต่การสำรวจของไทยไม่เป็นไปตามทฤษฎีสะท้อนว่าไม่มีการพัฒนาของระดับสติปัญญาในช่วง 8-10 ปี ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มีคะแนนเฉลี่ย 45.12 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 50-100 โดยด้านที่อ่อนที่สุดคือความมุ่งมั่นพยายาม

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเด็ก

• **การเตรียมความพร้อมของสุขภาพแม่ความรู้เรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์¹⁵ และการวางแผนครอบครัวมีความสำคัญต่อสุขภาพของเด็ก** เนื่องจากการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ทางร่างกายและจิตใจ ช่วยคัดกรองโรคทางพันธุกรรม รวมถึงลดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมซึ่งช่วยลดความเสี่ยงต่อสุขภาพของเด็ก อย่างไรก็ตาม คนยังขาดความรู้เรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์และยังไม่ให้ความสำคัญกับการวางแผนครอบครัว โดยพบวาก่อนแต่งงาน สตรีที่สมรสอายุ 15-49 ปีและสามีไปรับบริการข้อมูลและคำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวลดลงจากร้อยละ 16.5 ในปี 2549 เหลือเพียงร้อยละ 10.5 ในปี 2552 หรือคิดเป็นเพียง 1 ใน 10 ที่ไปรับบริการดังกล่าวก่อนแต่งงาน และมีเพียง 1 ใน 5 หรือร้อยละ 21.7 เท่านั้นที่ภรรยา/สามีได้รับการตรวจเลือดก่อนแต่งงานเพื่อหาธาลัสซีเมียหรือเชื้อเอชไอวี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552)

ด้านการรับบริการตรวจครรภ์ก่อนและหลังคลอด พบว่า มีสตรีตั้งครรภ์ร้อยละ 93.4ได้รับการตรวจครบ 4 ครั้งขึ้นไป โดยผู้ที่อยู่ในครัวเรือนยากจนมีแนวโน้มที่จะได้รับการตรวจครรภ์ต่ำกว่ากลุ่มอื่น คือร้อยละ 85.9 ด้านสุขภาพของมารดาขณะตั้งครรภ์พบการขาดสารไอโอดีนร้อยละ 59 และความชุกของหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะโลหิตจางร้อยละ 18.4 (กรมอนามัย, 2553)

¹⁵ อนามัยการเจริญพันธุ์ หมายถึง ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย จิตใจ ที่มีผลต่อการเกิดกระบวนการเจริญพันธุ์ที่สมบูรณ์ทั้งชายและหญิงทุกช่วงอายุของพวกเรา และสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

• **การเลี้ยงดูเด็ก** เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าช่วงอายุ 3 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่สมองเด็กมีการพัฒนาเร็วที่สุด ดังนั้น การดูแลสุขภาพเด็กรวมถึงสภาพการเลี้ยงดูจึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมาย “เด็กมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ความคิดอ่านที่ว่องไว มีอารมณ์มั่นคง สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ และพร้อมที่จะเรียนรู้” ผลการศึกษาหลายชิ้นพบว่าเด็กจำนวนมากไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เนื่องจากการเสียชีวิต หย่าร้างและย้ายถิ่นไปทำงานหรือความจำเป็นในการประกอบอาชีพ ทำให้เด็ก 1 ใน 5 ถูกเลี้ยงดูโดยยาย เป็นผลให้การเลี้ยงดูด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวในช่วง 6 เดือนแรกมีเพียงร้อยละ 12.3 และเด็ก 6-23 เดือนได้รับอาหารอย่างเหมาะสมมีเพียงร้อยละ 24 รวมทั้งการที่เด็กถูกปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการดูแลที่ดีพอร้อยละ 4.6 โดยเฉพาะในกลุ่มแม่ที่มีการศึกษาต่ำและมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน โดยเด็ก 3-5 ปีถูกปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการดูแลที่ดีพอร้อยละ 6.1 มากกว่าเด็ก 0-2 ปีที่มีร้อยละ 2.2 (MICS4)

การเลี้ยงดูเด็กจำแนกตามฐานะเศรษฐกิจครัวเรือน

ฐานะเศรษฐกิจครัวเรือน	ร้อยละตัวชี้วัดการเลี้ยงดูเด็ก 1-5 ปี		
	มีหนังสือสำหรับเด็กอย่างน้อย 3 เล่มขึ้นไป	มีของเล่นอย่างน้อย 2 ชนิดขึ้นไป	ถูกปล่อยทิ้งไว้โดยไม่มีผู้ดูแลอย่างน้อย 1 ชม.
ยากจนมาก	24.1	68.7	6.5
ยากจน	30.0	70.8	5.0
ปานกลาง	40.4	72.2	5.2
ร่ำรวย	53.1	71.5	3.7
ร่ำรวยมาก	70.8	70.3	2.3
รวม	42.7	70.8	4.6

ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 (MICS)
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับการเลี้ยงดูที่ครัวเรือนมีของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กยังมีน้อย เน้นการเปิดทีวีให้ดูมากกว่าการเล่านิทานหรือส่งเสริมการอ่าน โดยครัวเรือนที่มีหนังสือสำหรับเด็กอย่างน้อย 3 เล่ม มีเพียงร้อยละ 43 โดยครัวเรือนยากจนมากมีเพียงร้อยละ 24 ที่มีหนังสือสำหรับเด็กอย่างน้อย 3 เล่ม ขณะที่ครัวเรือนร่ำรวยมากมีสัดส่วนถึงร้อยละ 71 นอกจากนี้ การเลี้ยงดูที่ขาดความรู้และละเลยทำให้เด็กมีพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสม โดยเด็ก 2-5 ปีร้อยละ 49 กินขนมกรุบกรอบเกือบทุกวัน และร้อยละ 24 กินน้ำอัดลมทุกวัน และเกือบทุกวัน (สวรส.,2552)

การคุ้มครองทางสังคม: หนทางลดความเสี่ยง

การพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านมา รัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กในทุกมิติ โดยเฉพาะเน้นบทบาทของพ่อแม่และครอบครัวเป็นแกนหลักในการเลี้ยงดูเด็ก แต่การจัดสวัสดิการสังคมจะเป็นส่วนเสริมสำคัญที่ช่วยเตรียมความพร้อมของพ่อแม่และช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวยากจน ด้อยโอกาส พ่อและแม่ที่ขาดความรู้และขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการในช่วงชีวิตปฐมวัย การจัดสวัสดิการทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและทั่วถึงจะช่วยสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

รัฐจึงให้ความสำคัญและจัดให้มีโครงการคุ้มครองทางสังคมในกลุ่มเด็ก โดยการคุ้มครองทางสังคมมีหลายรูปแบบทั้งการอุดหนุนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ที่ให้กับเด็กทั่วไปและเด็กด้อยโอกาส นอกจากนี้ ยังมีเด็กบางกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่เกิดจากสิทธิประโยชน์ของพ่อแม่ โดยการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

• **การอุดหนุนที่มุ่งเน้นตัวเด็ก ได้แก่** (1) โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมเด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป (2) การอุดหนุนอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมแก่เด็กที่เข้าเรียน (3) การจัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก ปัจจุบันมีศูนย์เด็กเล็กประมาณ 19,000 แห่ง ครอบคลุมองค์กรปกครองท้องถิ่น 7,269 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 92.5 ขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยเด็กอายุ 3-5 ปี ร้อยละ 84.4 กำลังเรียนในระดับก่อนวัยเรียนโดยการเข้าเรียนของเด็กสัมพันธ์กับการศึกษาของแม่ พบว่าเด็กที่แม่ไม่มีการศึกษาเข้าเรียนร้อยละ 75 หากแม่มีการศึกษาเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้เด็กเข้าเรียนเพิ่มขึ้น เด็กที่แม่มีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา มีสัดส่วนเข้าเรียนร้อยละ 87 (MICS4, 2555) (4) การให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าเป็นครั้งคราวซึ่งไม่ประสบผลในแง่การยกระดับให้พ้นจากความยากจน อาทิ เงินช่วยเหลือสำหรับหญิงหม้ายและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภาคใต้ เงินช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนทุนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส การแจกจักรยานแก่นักเรียนพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น การดำเนินงานข้างต้นขึ้นอยู่กับนโยบายแต่ละรัฐบาล ไม่สามารถคาดการณ์เรื่องงบประมาณได้ บางโครงการอาจไม่ได้ดำเนินการแล้ว เป็นต้น

• การอุดหนุนที่สิทธิประโยชน์ครอบคลุมไปถึงตัวเด็ก ประกอบด้วย

- **หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า** แม้โครงการจะไม่ได้มีเป้าหมายที่เด็กโดยตรงแต่การคุ้มครองสิทธิทุกคนที่ไม่มีหลักประกันอื่นทำให้เด็กทุกคนได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพ โดยการให้บริการครอบคลุมการตรวจรักษาพยาบาล การให้บริการวิตามินและอาหารเสริมที่จำเป็น เช่น แคลเซียม ไอโอดีน เหล็ก ฯลฯ รวมถึงบริการวัคซีนที่จำเป็น (BCG) เป็นต้น

- **การสงเคราะห์บุตรตามพระราชบัญญัติประกันสังคมมาตรา 33 และ 39** จะครอบคลุมผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคม โดยผู้ประกันตนจะได้รับเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูบุตรไม่เกินสองคน จนกว่าเด็กจะมีอายุครบหกปีเดือนละ 400 บาทต่อคน ครอบคลุมเด็กประมาณ 1.26 ล้านคน

- **เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาและค่ารักษาของบุตรข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ** สามารถเบิกค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษาของบุตรสามคนแรกที่มีอายุ 3 ปี ถึง 25 ปี โดยค่าธรรมเนียมการศึกษาขึ้นอยู่กับประเภทของสถาบันการศึกษาและระดับการศึกษา รวมถึงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลบุตรได้ตามจริงในสถานพยาบาลของรัฐ

- **เงินเบี้ยยังชีพผู้พิการ** เป็นเงินช่วยเหลือแก่ผู้พิการและทุพพลภาพทุกคนที่มีใบรับรองแพทย์และขึ้นทะเบียนกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งครอบคลุมถึงเด็กพิการและทุพพลภาพ

แม้รัฐได้ให้ความสำคัญและจัดให้มีโครงการคุ้มครองทางสังคมในกลุ่มเด็กเพื่อจะช่วยให้เด็กเข้าถึงบริการที่จำเป็น อาทิ การศึกษาและสุขภาพ รวมถึงการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า อย่างไรก็ตาม การคุ้มครองทางสังคมในเด็กปฐมวัยยังมีข้อสังเกต ดังนี้

- การอุดหนุนการศึกษาและบริการในการรับบริการมีความครอบคลุมแต่ยังมีปัญหาค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงโดยเฉพาะในกลุ่มคนจน รวมถึงปัญหาคุณภาพทั้งการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งมีส่วนสร้างเสริมพัฒนาการของเด็ก การศึกษาและบริการสุขภาพโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล

- การคุ้มครองทางสังคมยังไม่มีโครงการที่คุ้มครองเด็กก่อนเข้าโรงเรียน (0-2 ปี) ทุกคนโดยตรงการเลี้ยงดูเด็กในกลุ่มดังกล่าวต้องเป็นภาระของพ่อแม่ผู้ปกครอง ขณะเดียวกันเด็กอายุ 3-5 ปี โดยเฉพาะเด็กในครัวเรือนยากจนยังเป็นกลุ่มที่มีข้อจำกัดและไม่ได้เข้าระบบโรงเรียน ก็จะไม่ได้รับการอุดหนุนทั้งอาหารและการพัฒนาทักษะประกอบกับลักษณะของครัวเรือนยากจนส่วนใหญ่เป็นเด็กและผู้สูงอายุ หรือเป็นครัวเรือนที่มีอาชีพเป็นแรงงานนอกระบบ เช่น เกษตร รับจ้าง ฯลฯ ทำให้เด็กยากจนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอุดหนุนจากสิทธิประโยชน์ของพ่อแม่แล้วครัวเรือนยากจนยังมีความยากลำบากในการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งอาจส่งผลต่อการได้รับอาหารอย่างเพียงพอและการได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ส่งผลต่อเนื่องถึงพัฒนาการสติปัญญาและอารมณ์ของเด็ก

- นอกเหนือจากการคุ้มครองทางสังคมที่จัดโดยภาครัฐแล้ว ในระดับชุมชนมีการจัดสวัสดิการเพิ่มเติม เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ ซึ่งเป็นการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนและช่วยให้เข้าถึงบริการได้ทั่วถึงมากขึ้น อาทิ มีการอุดหนุนเงินแก่ผู้เจ็บป่วยหรือทุนการศึกษาซึ่งจะช่วยในเรื่องค่าเดินทางหรือช่วยค่าใช้จ่ายบางส่วน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวยังคงครอบคลุมเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง ส่งผลให้ยังมีกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็น

- รูปแบบการคุ้มครองทางสังคมในเด็ก นโยบายและโครงการคุ้มครองทางสังคมส่วนใหญ่ยังมีลักษณะอิงกับการตัดสินใจทางการเมืองเฉพาะกิจทำให้ไม่สามารถคาดการณ์ว่าจะได้รับการอุดหนุนต่อเนื่องโดยเฉพาะทุนการศึกษาที่มีสำคัญต่อการคงอยู่การเรียนรู้ของเด็กยากจน

แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยทั้งด้านสติปัญญาและอารมณ์จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและครบวงจรทั้งในด้านการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพ เน้นความสำคัญของสถาบันครอบครัวทั้งในเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ การเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนครูและโรงเรียนให้เข้าใจถึงบทบาทของตนในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดย

- **การส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว** โดยเร่งผลักดันพระราชบัญญัติอนามัยการเจริญพันธุ์เพื่อนำไปสู่การให้ความรู้ และสร้างความตระหนักถึงการวางแผนครอบครัวเพื่อเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ และลด/ป้องกันภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดกับเด็กทั้งในเรื่องการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อและโรคทางพันธุกรรม ตลอดจนการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของแม่

- **การอุดหนุนและให้ความช่วยเหลือเด็กในครัวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่อง** ทั้งในรูปของเงินและสิ่งของเพื่อให้ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ได้รับสารอาหารที่เพียงพอ รวมทั้งขยายการประกันสังคมในกลุ่มแรงงานนอกระบบเพื่อให้ได้สิทธิประโยชน์เงินอุดหนุนเลี้ยงดูบุตรก็จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กให้ดีขึ้นอีกด้วย

- **การรณรงค์และให้ความรู้พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กในการเลี้ยงดูเด็ก** ที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างเหมาะสม เช่น การเล่นนิทาน พูดคุยกับลูก ฯลฯ การเอาใจใส่และฝึกให้เด็กมีความเป็นอยู่และพฤติกรรมที่กินที่เหมาะสม เช่น การกำหนดเวลาดูโทรทัศน์หรือเล่นเกม การฝึกให้เด็กรับประทานอาหารผักและผลไม้ครบถ้วน เป็นต้น

- การปรับปรุงคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่งเสริมและพัฒนาระบบการเรียนการสอนทั้งในด้านครู/บุคลากร อุปกรณ์การเรียน/ของเล่น กิจกรรม/วิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระตุ้นพัฒนาการของเด็กทั้งระดับปฐมวัยและวัยเรียน
- การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดสวัสดิการชุมชนให้กว้างขวางเพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชน เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นด่านแรกในการดูแลและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน และเติมเต็มการจัดสวัสดิการของรัฐให้ครอบคลุมครบถ้วนยิ่งขึ้น

ประเภท	การคุ้มครองทางสังคมในกลุ่มเด็ก	ความครอบคลุม
การอุดหนุนที่มุ่งเน้นเด็กโดยตรง		
โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 (อายุ 3 ปี) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ครอบคลุมความช่วยเหลือ 5 ประเภท คือ 1) ค่าเล่าเรียน 2) ค่ารายวัน 3) อุปกรณ์การเรียน 4) ชุดเครื่องแบบนักเรียน 5) กิจกรรมอื่นๆซึ่งส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพสำหรับนักเรียน	ครอบคลุมเด็ก 3-5 ปี 1.8 ล้านคน ในปี 2555
การอุดหนุนอื่นๆ เช่นเงินช่วยเหลือสำหรับหญิงหม้ายและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภาคใต้ เงินช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนทุนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส การแจกจักรยานแก่นักเรียนพื้นที่ห่างไกล ฯลฯ		การดำเนินงานขึ้นอยู่กับนโยบายแต่ละรัฐบาล ไม่สามารถคาดการณ์เรื่องงบประมาณได้ บางโครงการอาจไม่ได้ดำเนินการแล้ว เป็นต้น
การอุดหนุนที่สิทธิประโยชน์ครอบคลุมไปถึงตัวเด็ก		
การสงเคราะห์บุตรตามพระราชบัญญัติประกันสังคม มาตรา 33 และ 39	เงินสงเคราะห์บุตรของผู้ประกันตนในประกันสังคมที่ขอยกกฎหมายไม่เกินสองคน (ไม่นับบุตรบุญธรรม) ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์จนกว่าเด็กจะมีอายุครบหกปีจ่ายเป็นรายเดือนจำนวน 400 บาทต่อคน โดยงบประมาณมาจากการสมทบจากผู้ประกันตน นายจ้างและรัฐ	เด็กจำนวน 1.26 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ของเด็กทั้งหมดที่อายุ 0-6 ปี ในปี 2554
เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาและค่ารักษาพยาบาลของบุตรข้าราชการ	บุตรข้าราชการ หรือข้าราชการที่เกษียณ (เบิกค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษาจากอายุ 3 ปี ถึง 25 ปี) จำกัดให้เฉพาะบุตรที่ขอยกกฎหมายสามคนแรกเท่านั้น (ไม่รวมบุตรบุญธรรม) ค่าธรรมเนียมการศึกษาขึ้นอยู่กับประเภทของสถาบันการศึกษา (ของรัฐบาลหรือเอกชน) และระดับการศึกษารวมถึงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลบุตรได้ตามจริงในสถานพยาบาลของรัฐ	จำนวน 8.6 แสนคน ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 5.5 ของเด็กอายุ 3-20 ปี
หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	โครงการระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าซึ่งมุ่งให้การดูแลสุขภาพสำหรับผู้ที่ไม่ได้สวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ โดยที่สิทธิประกันสังคมหรือโครงการอื่นๆ ที่รัฐจัดให้มีไม่ได้ครอบคลุมถึงการรักษาด้านการแพทย์ที่จำเป็นทุกประเภทแก่ผู้รับสิทธิประโยชน์ นับตั้งแต่การรักษาผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน กรณีการดูแลสตรีมีครรภ์ การคลอดบุตร บริการดูแลทันตกรรมที่จำเป็น ซึ่งรวมถึงฟันปลอมอะคริลิก การดูแลป้องกัน และการดูแลกรณีฉุกเฉิน	ครอบคลุมทุกคนที่ไม่ได้รับสิทธิจากหลักประกันอื่น
เงินเบี้ยยังชีพผู้พิการ	เงินช่วยเหลือผู้พิการและทุพพลภาพทุกคนที่มีใบรับรองแพทย์และขึ้นทะเบียนกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เดือนละ 500 บาท	ปี 2557 มีผู้พิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ 1.3 ล้านคน (ไม่แยกอายุ)

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2553				2554				2555				2556				2557	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
1. คุณภาพของคน																		
การมีงานทำ																		
การมีงานทำ (พันคน) ^{1/}	37,434	37,515	38,692	38,446	37,647	38,024	39,317	38,870	38,016	38,583	39,578	39,587	38,516	38,912	39,112	39,087	37,811	37,815
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.13	1.32	0.87	0.87	0.83	0.60	0.66	0.63	0.72	0.86	0.58	0.47	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89	1.00
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)																		
- รวม	1.13	1.32	0.87	0.87	0.83	0.60	0.66	0.63	0.72	0.86	0.58	0.47	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89	1.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.57	0.69	0.33	0.48	0.46	0.33	0.22	0.37	0.32	0.32	0.25	0.20	0.33	0.33	0.28	0.28	0.49	0.41
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.75	1.71	1.19	1.36	1.19	0.72	0.77	1.04	1.07	1.20	0.81	0.64	1.08	0.81	0.83	0.90	1.15	1.29
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.75	1.63	0.80	0.85	0.91	0.78	0.92	0.60	0.89	0.94	0.74	0.82	0.97	0.83	0.97	0.73	1.14	1.20
- อาชีวศึกษา	1.84	1.98	1.44	1.31	1.36	0.98	0.88	0.88	1.24	1.03	1.12	0.71	0.84	0.72	1.61	1.23	1.37	1.46
- วิชาชีพชั้นสูง	2.39	2.18	2.03	1.23	1.36	1.51	1.58	0.87	1.60	2.28	0.90	0.95	1.16	2.11	1.88	1.35	1.40	1.71
- มหาวิทยาลัย	1.69	2.95	2.38	1.72	1.56	1.05	1.84	1.03	1.32	2.02	1.28	0.80	1.37	1.71	1.88	1.32	1.45	2.12
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	548	572	516	409	352	318	252	276	272	286	285	324	287	224	302	346	278	258
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)																		
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)																		
- รวม	100.0	100.0	100.0	100.00	100.0	100.0	100.0	100.00	100.0	100.0	100.00	100.00	100.00	100.0	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	54.63	54.22	54.16	54.64	53.17	53.23	53.39	52.55	52.53	51.79	51.94	51.92	51.32	51.17	51.07	50.84	49.28	48.90
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.89	15.99	15.65	15.48	16.01	16.24	15.77	16.13	15.69	16.01	16.66	16.54	16.29	16.70	16.64	16.73	15.88	16.10
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	10.19	10.48	10.50	10.41	10.47	10.64	10.83	10.62	11.18	11.40	11.13	11.23	11.36	11.38	11.72	11.68	11.45	11.60
- อาชีวศึกษา	3.55	3.52	3.41	3.31	3.52	3.43	3.33	3.51	3.30	3.38	3.34	3.16	3.34	3.24	3.24	3.22	3.50	3.50
- วิชาชีพชั้นสูง	4.30	4.34	4.57	4.40	4.56	4.60	4.59	4.71	4.45	4.66	4.64	4.65	4.66	4.68	4.56	4.57	4.81	4.70
- มหาวิทยาลัย	11.44	11.45	11.71	11.76	12.28	11.87	12.09	12.49	12.85	12.77	12.29	12.49	13.04	12.81	12.77	12.96	15.09	15.20
สุขภาพ																		
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังเร่งด่วน (ราย) ^{2/}																		
- หัด	852	645	735	351	601	681	764	1,110	1,982	1,188	1,221	816	937	793	619	293	345	325
- ใช้กาฬหลังแอ่น	4	7	9	8	8	5	5	4	2	3	1	2	3	3	2	7	4	4
- ใช้สมออักเสบ	93	95	136	107	177	150	100	145	114	204	175	187	182	187	177	178	148	154
- อหิวาตกโรค	379	526	467	225	36	44	32	169	19	17	6	3	4	1	1	2	1	2
- มือ เท้า ปาก	6,082	2,407	2,969	997	852	3,902	9,328	4,114	4,859	8,024	22,921	9,493	9,624	8,872	17,942	9,415	9,627	19,412
- บิด	4,223	4,149	4,443	2,846	3,816	4,115	3,376	2,967	4,109	3,617	2,858	2,510	2,679	2,708	2,441	1,597	2,276	2,143
- ปอดอักเสบ	43,591	32,738	54,061	40,096	46,308	32,724	54,770	46,174	49,387	37,122	64,638	44,793	55,277	35,374	49,577	43,919	60,531	37,774
- ฉีษุ	770	953	1,849	1,372	432	640	1,747	1,442	579	932	1,594	1,170	634	626	963	824	390	471
- ใช้เลือดออก	11,886	25,783	61,409	17,869	7,548	23,597	28,110	10,545	6,362	16,388	28,804	28,039	21,879	52,131	64,734	14,024	4,877	7,951
- ใช้หัวโตใหญ่	28,200	7,820	58,259	20,904	9,978	6,559	34,954	10,621	8,837	6,175	28,611	18,477	17,372	6,084	11,591	8,744	30,846	11,035
- พิษสุนัขบ้า	11	3	-	1	-	3	2	2	1	2	1	1	1	3	2	-	2	1
2.ความมั่นคงทางสังคม																		
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน) ^{3/}																		
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	10.20	9.24	8.58	11.16	11.35	11.30	11.17	11.82	11.82	9.76	10.04	11.44	12.29	9.34	9.58	9.77	10.33	9.66
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	11.80	11.12	10.38	10.85	9.81	8.48	8.57	11.59	9.73	9.86	8.37	9.68	9.04	9.36	8.71	8.31	8.69	8.82
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	19.60	21.04	23.31	21.75	18.34	16.02	19.45	22.48	18.23	18.83	18.78	19.16	18.39	18.31	19.59	18.35	17.41	17.49
- สัดส่วนคดียาเสพติด	84.60	89.64	109.39	117.82	126.21	106.26	122.89	166.77	121.75	141.05	134.32	150.7	161.04	165.85	173.60	153.87	134.24	142.12
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{5/}																		
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	1,564	1,635	1,639	1,736	1,971	2,048	2,098	1,305	2,427	2,301	2,751	1,985	2,380	1,488	1,609	1,579	682	2,161
- บ้าน อาคาร ที่ดิน	538	612	606	606	786	821	814	506	1045	856	908	738	758	663	632	490	287	843
- สินค้าและบริการ	727	659	666	783	789	888	840	604	1030	1156	1,045	793	759	555	709	1,089	254	682
- การโฆษณาต่างๆ	291	360	361	342	354	332	394	177	369	416	796	431	310	233	244	-	131	621
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	8	4	6	5	42	7	50	18	2	1	2	10	12	31	24	-	10	15
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	11,378	11,168	13,362	17,433	17,689	16,823	15,734	10,996	17,894	16,516	14,010	12,562	10,321	10,314	12,348	8,790	3,410	10,314

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. คุณภาพของคน													
การมีงานทำ													
ผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{6/}	95,738	97,912	102,484	106,200	109,425	113,675	117,424	117,823	113,033	120,842	119,550	125,792	129,535
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	94.95	96.50	96.96	97.23	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	3.32	2.40	2.16	2.07	1.83	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{6/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	883	783	697	787	754	578	597	508	605	521	383	347	332
สุขภาพ^{8/}													
อัตราการเจ็บป่วย (ต่อประชากรพันคน)	1783.38	1809.63	1845.04	1798.06	1878.92	2079.57	2,292.3	2,436.1	2639.43	2,816.17	2,947.64	3,116.45	-
อัตราป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)													
- เหนื่อยกร้าย (มะเร็ง)	80.39	98.98	101.67	107.05	114.31	124.38	130.75	134.22	133.05	143.21	153.59	154.49	-
- หัวใจ	317.67	391.45	451.45	503.10	530.75	618.20	687.72	749.54	793.03	844.82	935.92	955.07	-
- เบาหวาน	277.71	340.95	380.75	444.16	490.53	586.82	650.43	675.74	736.48	792.61	848.77	868.30	-
- ความดันโลหิต	287.50	340.99	389.83	477.35	544.05	659.57	778.12	860.53	981.48	1058.73	1,187.00	1245.56	-
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ประสาทหลอน (ต่อประชากรแสนคน)	32.91	38.12	39.33	38.93	42.02	45.62	48.79	47.28	49.77	57.25	64.14	63.30	-
ความผิดปกติทางอารมณ์ (สะท้อนอารมณ์) (ต่อประชากรแสนคน)	8.43	12.17	13.41	13.54	14.83	15.86	18.48	20.09	26.46	30.85	33.61	34.89	-
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	62.62	66.21	62.45	64.64	59.69	64.89	63.48	60.94	60.86	56.43	60.43	53.65	-
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	35.57	33.97	37.13	35.90	37.64	42.41	42.27	45.88	49.00	56.77	60.75	62.35	-
ประชากร													
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{9/}	51.29	50.88	50.46	50.03	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	50.30
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	-	32.44	-	26.76	-	21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94
การศึกษา													
อัตราเข้าเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}													
- ประถมศึกษา	105.33	105.26	104.83	104.24	104.17	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72
- มัธยมศึกษาตอนต้น	86.61	85.65	90.34	92.47	95.45	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.80
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	59.58	60.79	62.76	63.82	63.80	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.04
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	42.88	45.42	53.01	52.92	55.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	51.26
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}													
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}													
- ชาย	8.1	8.3	8.4	8.6	8.6	8.7	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9
- หญิง	8.3	8.4	8.6	8.6	8.8	8.9	8.8	8.9	9	9.1	9.2	8.9	8.9
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}													
- ชาย	7.9	8.1	8.2	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	9.0	9.1	9.1	8.8	8.9
- หญิง	3.8	3.8	3.9	4.1	4.2	4.3	4.4	4.4	4.4	4.6	4.7	4.5	4.7
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}													
- ชาย	4.5	4.5	4.7	4.9	4.9	5.0	5.1	5.1	5.1	5.3	5.4	5.1	5.3
- หญิง	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.8	4	3.9	4.1	4.2	4.1	4.1	4.2
2. ความมั่นคงทางสังคม													
สถาบันครอบครัว													
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	97.90	97.30	96.00	96.60	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}													
-													
หลักประกันทางสังคม													
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	-	92.47	93.01	95.47	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87
- ประกันสังคม	-	11.65	12.95	13.34	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.46
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	-	6.62	6.44	6.82	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.34
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	-	74.20	73.62	75.31	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	75.04
- สิทธิอื่นๆ	-	-	-	-	0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	1.04
- ยังไม่มีสิทธิ์	-	7.53	6.99	4.53	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	17.70	20.57	21.80	22.49	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)													
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	18.70	20.90	22.20	22.20	20.60	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.37
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	56.70	60.50	76.40	73.40	73.46	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76	38.85	36.82
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	105.60	109.70	106.40	110.70	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88	77.41	77.41
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	438.90	422.80	196.20	119.80	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	683.55
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมด													
ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ ^{4/}	17.22	15.68	15.16	13.83	12.08	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	11.77	19.98	12.99

องค์ประกอบหลัก	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	5,687	4,467	5,554	6,586	7,284	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,427	9,464	6,509
- บ้าน อาคาร ที่ดิน	3,422	2,068	1,985	2,501	3,425	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927	3,547	2,543
- สินค้าและบริการ	1,775	2,026	2,984	3,103	3,089	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121	4,024	3,112
- การโฆษณาต่างๆ	490	373	585	949	708	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257	2,012	787
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	-	-	-	33	62	86	93	314	125	23	117	15	67
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	8,368	18,745	22,834	15,682	11,026	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน													
พฤติกรรมในการบริโภค													
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	87.36	87.16	-	87.95	-	88.75	87.80	88.40	87.90	88.30	88.40	88.30	88.10
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	12.64	12.84	-	12.05	-	11.25	12.20	11.60	12.10	11.70	11.60	11.70	11.90
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	32.60	-	-	32.70	-	29.20	29.30	-	32.00	-	31.50	-	-
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	25.50	-	-	23.00	-	20.20	18.50	-	20.70	-	21.40	-	-
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน													
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	3.0	-	-	2.8	-	-	-	-	2.9	-	-	-	-
- การอ่านหนังสือ (รวมถึงพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	1.1	-	-	1.1	-	-	-	-	1.0	-	-	-	-
- การชม/การฟังโทรทัศน์	2.9*	-	-	2.7	-	-	-	-	2.7	-	-	-	-
- การชม/การฟังวิดีโอ ซีดีวีดี วีซีดี	-	-	-	2.3	-	-	-	-	2.5	-	-	-	-
- การฟังรายการวิทยุ	1.4	-	-	1.4	-	-	-	-	1.6	-	-	-	-
- การท่องอินเทอร์เน็ต	1.9	-	-	1.9	-	-	-	-	1.9	-	-	-	-
- การใช้ห้องสมุด	1.0	-	-	0.8	-	-	-	-	0.8	-	-	-	-
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	3.5	4.8	6.0	7.0	7.1	8.5	9.3	11.0	12.3	13.8	14.8	16.6	18.3
4. สิ่งแวดล้อม													
สารอันตราย^{23/}													
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	29.33	33.38	26.9	29.49	32.03	29.34	30.2	29.4	39.64	79.96	70.38	77.5	-
จำนวนผู้ป่วยที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)**	2,933	2,751	2,499	2,717	1,640	1,452	1,586	1,868	1,926	2,306	2,250	1,458	-
จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)**	15	11	9	10	-	-	1	-	-	-	-	1	-
ขยะ													
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.10	14.32	14.32	14.58	14.32	14.60	14.72	15.03	15.11	15.16	16.00	24.73	26.77
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.40	3.51	3.41	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.36	3.48	3.37	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	3.56	-
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.68	1.78	1.80	1.81	1.81	1.83	1.85	3.13	3.07	3.16	3.41	3.57	3.3
มลพิษทางอากาศ													
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (24 ชั่วโมง) มก./ ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	40.62	49.48	54.80	57.66	40.60	43.35	46.27	47.90	42.50	37.8	38.1	38.2	-

หมายเหตุ : * ปี 2544 ข้อมูลกรมการอุทธรณ์และวีดีโอ

** ข้อมูลปี 2555 เป็นตัวเลขเบื้องต้น

- ที่มา : 1/ 7/ รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 2/ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 3/ ข้อมูลสถิติคดีอาญาและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2533-2563 และ พ.ศ.2543-2573 ประมวลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 4/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานยุครัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ.ให้บริการนอกงานดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)
- 6/ ข้อมูล GDP จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 8/ สถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
- 9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.
- 11/ สถิติการศึกษานับถือ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
- 12/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ข้อมูลปี 2547-2555 จากการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 13/ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2542-2555 กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
- 17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 18/ ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย
- 19/ รายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2542-2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 20/ การสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2544 2547, 2550 และ 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปี2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป)
- ทำการสำรวจทุก 2 ปี
- 21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2544,2547 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ทำการสำรวจทุก 5 ปี
- 22/ ข้อมูลปี 2544-2552 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และทำการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ.2546-2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน. 2557. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน.

_____. 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.

กรมควบคุมมลพิษ. 2557. รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2555.

กรมควบคุมโรค สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข. 2557. สถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.

กรมควบคุมโรค สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กระทรวงสาธารณสุข. 2557. จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากเชื้อไวรัสอีโบลา.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2555. รายงานการสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย 2554.

กระทรวงการต่างประเทศ. 2557. รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ โดยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ (Trafficking in Persons Report-TIP Report) ประจำปี 2557.

วิทยาลัยประชากรและสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2557. รายงานการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติทางสังคมรายไตรมาส เรื่อง “การศึกษากับหน้าที่พลเมือง” เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2557. สถิติข้อมูลคดีจราจรทางบก เดือนเมษายน-มิถุนายน 2557.

ศูนย์สื่อสารวิทยาศาสตร์ไทย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. 2556. 360 องศาสร้างกฎหมายอัมบอ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2557. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่.

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2557. สถิติการสกัดกั้น ผลักดัน และการจับกุมดำเนินคดี แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2557. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2557.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2555. การสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายของประชากรและสุขภาพจิต พ.ศ. 2554.

_____. 2556. การสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2556.

_____. 2556. รายงานฉบับสมบูรณ์การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555.

_____. 2557. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.

_____. 2557. การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2556.

สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2557. ดัชนีราคาผู้บริโภค.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. 2557. จำนวนและอัตราการตาย 11 โรคไม่ติดต่อ.

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน. 2557. สถิติแรงงานต่างด้าว.

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. 2555. “อุบัติเหตุรถตู้สาธารณะ ปัญหาที่ยังแก้ไม่ตก” ฉบับวันที่ 8 เมษายน 2555.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. 2557. “กรุงเทพฯ แชมป์คดีข่มขืนมากที่สุด วันละ 87 ราย” ฉบับวันที่ 20 มีนาคม 2557.

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ. 2557. “คสช.เห็นพ้องโรคแมพบุญตัยังการแพร่ระบาดยาเสพติด” ฉบับวันที่ 6 มิถุนายน 2557.

_____. 2557. “สธ. ห่วงสตรีและเด็กไทยถูกกระทำความรุนแรงทุก 15 นาที” ฉบับวันที่ 8 มีนาคม 2557.

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. 2556. การประเมินการคุ้มครองทางสังคมจากการปรึกษาหารือระดับชาติเพื่อก้าวสู่ฐานการคุ้มครองทางสังคมภายใต้บริบทของประเทศไทย.

เก็บบ 3 ทศวรรษสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย *

ปัญหาความยากจนในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงในช่วงเวลาเก็บบ 3 ทศวรรษที่ผ่านมา แต่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ จากการประเมินโดยใช้เส้นความยากจน ที่ใช้แบบแผนการบริโภคหรือมาตรฐานการดำรงชีวิตขั้นต่ำในปี 2554 เป็นฐานในการคำนวณ และได้คำนวณเส้นความยากจนย้อนหลังไปถึงปี 2531 เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ภายใต้แบบแผนการบริโภคเดียวกันพบว่า สัดส่วนคนจนได้ลดลงจากร้อยละ 65.2 ในปี 2531 เหลือร้อยละ 38.6 ร้อยละ 20.4 และร้อยละ 12.6 ในปี 2541 ปี 2551 และปี 2555 ตามลำดับ ซึ่งความยากจนลดลงเป็นผลกระทบบจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

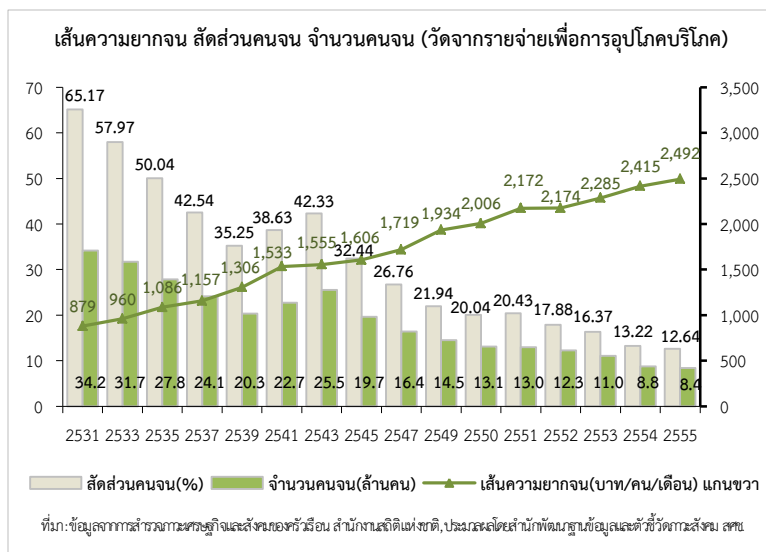
ในปี 2555 มีจำนวนคนจนทั่วประเทศประมาณ 8.4 ล้านคน และหากรวม “คนจน” กับ “คนเกือบจน” แล้วจะมีประมาณ 15.6 ล้านคนหรือร้อยละ 23.5 ของประชากรทั้งประเทศซึ่งบ่งชี้ได้ว่าความยากจนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย ทั้งนี้ คนเกือบจนหมายถึงประชากรที่มีระดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคสูงกว่าเส้นความยากจนไม่เกิน 20% คนกลุ่มนี้มีความอ่อนไหวต่อภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้ง่าย ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะตกเป็นจนได้ยากได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ร้ายแรงหรือประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจหรือประสบปัญหาด้านสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพ

ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้หรือการกระจายรายได้ค่อนข้างทรงตัวในช่วงเวลาเก็บบ 3 ทศวรรษที่ผ่านมา และปัญหาการกระจายรายได้ของประเทศอยู่ในระดับปานกลาง โดยสะท้อนจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient) ในช่วงปี 2531-2554 ซึ่งอยู่ในระดับ 0.48 - 0.53 การถือครองรายได้กระจุกตัวอยู่กับคนกลุ่มเล็กๆ โดยเฉพาะกลุ่มคนรวยที่สุด 10% ถือครองรายได้ถึง 39.3% ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุด 10% ถือครองรายได้เพียง 1.6% ของรายได้ทั้งหมดเท่านั้น จึงทำให้ความแตกต่างของรายได้ห่างกันถึง 25.2 เท่า ในปี 2554

ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดินสูงมากโดยกลุ่มผู้ถือครองที่ดิน 20% ที่ถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนพื้นที่ถือครองที่ดินสูงถึงร้อยละ 79.9 ของพื้นที่ทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มผู้ถือครองที่ดิน 20% ที่ถือครองที่ดินน้อยที่สุด มีสัดส่วนถือครองที่ดินเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้น นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำในโอกาสการเข้าถึงการศึกษาก็ยังมีความแตกต่างกันมากระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะความเป็นอยู่แตกต่างกัน ระหว่างเขตเมือง-ชนบท และระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปริญญาตรีจึงส่งผลทำให้โอกาสในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้มีความแตกต่างกันมาก โดยกลุ่มประชากร 10% ที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีที่สุด มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประชากร 10% ที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำที่สุด ประมาณ 16.3 เท่า ขณะที่นักเรียน/นักศึกษาในเขตเมืองมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีสูงกว่านักเรียน/นักศึกษาในเขตชนบท และนักเรียน/นักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีสูงสุด ภาคใต้ต่ำสุด

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างอาชีพสร้างรายได้ควบคู่กับการพัฒนาคนทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพและสวัสดิการสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดีขึ้น สำหรับการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำได้มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยมีเป้าหมายลดช่องว่างทางรายได้ มีการเข้าถึงสิทธิพื้นฐาน การเข้าถึงบริการทางสังคม และการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างเป็นธรรมมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทยที่เป็นผลจากการพัฒนาที่ไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขโดยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เอื้อต่อการพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืนและปรับโครงสร้างภาษีให้สนับสนุนการกระจายผลประโยชน์การพัฒนา รวมทั้งให้มีการกระจายผลตอบแทนที่เป็นธรรมระหว่างกลุ่มเจ้าของทุนและกลุ่มเจ้าของแรงงาน ตลอดจนระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่กับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในทุกมิติเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

* อ้างอิงจาก “รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2555” สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สิงหาคม 2557.